

Oplysninger om Dialekter i Selbu og Guldalen.

(Ligedannelse. Apokope. Bøining.)

Ved Amund B. Larsen.

I vor Tid er det Naturvidenskaben, som har gjort den største Fremgang. Dette har virket tilbage paa Aandsretningen i det hele og derved ogsaa paa de andre Videnskaber. Den, som er Barn af Naturfagernes Tid, har lært af disse, at han maa mærke sig Fænomenerne uden at tage Hensyn til deres æstetiske Beskaffenhed; man ønsker desuden saavidt muligt at definere sin Gjenstands reale Forhold ved naturvidenskabelige Midler og fremstille Sammenhængen mellem dem med naturvidenskabelig Methode. Selv om man ikke erkjender, at det er de væsentlige og afsluttende Resultater, som naaes ved disse Midler, saa vil man finde, at dette hører med blandt de Ting, som det paaligger vor Tid at udrette.

Saaledes er det gaaet til, at Dialektstudier og Fonetik nu er komne i nogen Anseelse som Grene af Sprogvidenskaben, uagtet de, det ene Fag formedelst Frygt for det vulgære og det andet som altfor minutiøst, har været anseede for mindre tiltalende. Det er bleven saa altfor aabenbart, at alt, hvad der virkelig er til, har videnskabelig Interesse af den Grund og maa komme offentlig frem, dersom man ikke ved det altfor godt før. Og især er det bleven aabenbart, at der er en Mangel og et Savn ved de andre historiske Videnskaber, som maa fyldes ved at anvende Fonetikken paa Dialekterne. Thi ligesom man studerer Plantegeografi og dernæst af Væksternes Udbredelse drager Slutninger om deres Indvandring og Forholdene under den, paa samme Maade trænges der ogsaa Geografi for Ordene og deres Anvendelse, Lydene og deres Forekomst i Sprogstoffet. Den ene af de to Videnskaber kan have omtrent lige saa bekvemt Materiale at arbejde med som den anden, om end

Fordele og Mangler ikke er de samme. Udtømmende Samlinger af saadan Art for Dialekternes Vedkommende vil kanske have den Fordel fremfor de botaniske Lister, at de har noget at fortælle ikke blot om Ordenes Indvandring, men ogsaa om Begivenheder og Forhold efter den. Ja, man søger i Nutiden mere kulturhistoriske Resultater af saadant end ethnologiske; thi i tidligere Tider har man været altfor snar til at tænke paa Indvandringer, naar man fandt Dialektlighed.

Dette for at antyde, hvad det fonetiske Dialektstudium skal tjene til. Nærværende Sammenstilling af Eksempler paa, hvorledes nogle trondhjemske Bygdelag forholder sig ved Lighedannelse, Apokope og Fleksion, uddrager ingen Resultater. Man tør vistnok sige, at intet Strøg i vort Land er saa velkjendt i dialektisk Henseende, at man bør gøre det endnu; thi dertil udfordres Kundskaben om, hvad der ikke findes paa hvert enkelt Sted. Nærværende Forfatter er bleven opmærksom paa, at den her omhandlede Dialektgruppe er vel skikket til at paapege, at man engang vil kunne slutte noget, fordi nemlig disse Dalførers Sprog saavidt bekjendt staar det søndenfeldske nærmere end f. Eks. det ved Orkla, som skulde synes at have samme geografiske Betingelser derfor. Jeg sigter her fornemmelig til Apokoperingen af det udlydende *e*, det alle bekjendte karakteristiske Trøndermærke; den er nemlig i langt mere Kraft f. Eks. i Rennebu end ved samme Afstand fra Fjorden længere østpaa. Paa Grund af Tilnærmelsen til det søndenfeldske er det, Apokopen her er omhandlet særskilt, uagtet den egentlig falder ind under Bøiningslæren; den sidste er nemlig ikke fremstillet saa udførligt, at Apokopens Stilling inden hvert Strøg vilde komme frem. Ogsaa Lighedannelsen og Bøiningen er saadanne Gjenstande, hvor man ved et ringere Materiale giver mere Forestilling om Slægtskabsforholdet mellem Dialektregionens Dele end ved et mere leksikalsk Stof. Til Behandling af et saadant er mine Samlinger desuden endnu mere utilstrækkelige end ved det valgte. Men ogsaa her er der, trods den Velvilje, hvormed man har ydet mig Oplysninger, mange Ting, hvis Rigtighed jeg er uvis om, og især saadanne, hvis Sandhed af Kjendere vilde findes ufuld-

stændig. Sikrest er min Kundskab om Selbus Dialekt, hvilket alene skyldes Hr. Lærer K. Fuglem i Trondhjem.

Dialektgruppens Stilling.

Strøget langs Rigsgrænsen fra Selbu og Melhus til og med Elverum og Trysil har det tilfælles, at der, hvor der i oldnorsk var Diftonger, er der i Regelen traadt enkelte Vokaler i Steden, ligesom i Svensk og Dansk; det samme er Tilfældet i Rennebu og efter I. Aasen i Opdal. Overgangen har gjennem hele Strøget foregaaet paa væsentlig den samme Maade: ei er erstattet med *e*, øy med *ø*, au med en Vokal, som her betegnes *ö*; Melhus staar dog udenfor i Henseende til au, som der er bevaret; ofte har det ogsaa Diftongen ei.

Medens Østerdalen og den østre Del af Søndre Thronhjems Amt saaledes staar sammen i ét Træk, der skiller dem fra alle andre norske Dialekter, er der dog andre Ting, som forener Selbu og Guldalen med Thronhjems Stift, og Østerdalen med Østlandet forøvrigt. Dette falder især i Øinene i Bøiningslæren; hvorledes Forholdet er der saavel som i Lighedannelsen og i Apokopen, vil tildels senere blive omtalt. Enkelte mere indgribende Lydfænomener ellers skal kortelig nævnes. Med Naboer baade i Nord og Syd og Vest har Selbu og Guldalen det tilfælles, at *n*, *l*, *d* og *t* kan mouilleres eller blive palatale, hvor der i oldnorsk var dobbelt Konsonant, eller *n* og *l* efter sig havde *d* eller *t*. I Modsætning til Østerdalen staar det derimod, naar der her (i Tydalen og Melhus sjelden eller aldrig) kan udtales *d* efter *n* og *l*, i Holtaalen og Støren *b* efter *m* og i Aalen muligens ogsaa *g* efter *ng*-Lyden*) — i det Fald, at Bøiningen bringer en Vokal efter dem. Det „tykke *l*“ er almindeligt, men i Støren og i Selbus Hovedsogn forekommer det kun

*) Ialfald stedfæster man til „Renbygden“, straks søndenfor Aalens Kirke følgende eksempelrige Rægle: *Bøølsöön satt sø gått punj i bærk op i feela; daa komm bøølkua å stangga uut våmba på bøølsölamba. Too de punjdi hå'njda, baar d'e ni gaarn², smord²e på de me i feer, laa bort²åt di i hæykjæmbe.*

indtagelsesvis for oldnorsk *rð*, men er sædvanligt for oldn. *i*. Dette Forhold fortsættes, rimeligvis som en bredere Stribe, mod Vest, og i Romsdalen skal det være ligedan. Det *j*, som er opstaaet ved Brydning, er som oftest bortfaldt i Selbu og den øvre Del af Holtaalen, saa at man siger *Sø*, *Bølle*, *Børk* for de almindelige Former *Sjø*, *Bjølle*, *Bjørk*. I Guldalen, sjældnere i Selbu, bliver oldn. *u* ofte til en af „ø“-Lydene.

Lydene og deres Betegnelse.

Medens typografiske Hensyn hindrer mig i at give en fuldstændig fonetisk Betegnelse for Lydene, maa jeg dog holde ud fra hinanden de *Lyd*, som i de enkelte Dialekter holdes fra hinanden. Dertil maa anvendes dels egne Tegn, dels tilføjede Bimærker. Betegnelserne ligne for en Del dem i den norske Lydskrift, som snart vil foreligge fra Prof. Storms Haand; men ved de fleste menes her noget, som er lidt anderledes end Betydningen af det tilsvarende Tegn der; det nøiagtig tilsvarende har der anden Betegnelse, hvortil jeg ikke har Adgang. Dette gjælder foruden *r* især *v*, *ö*, *kj* og *sj*; tildels ogsaa *a*, *æ*, *u*, *ø* og *y*.

Vokaler: *a* er i Guldalen noget høiere, d. v. s. mere lig *ä* og *æ*, end i dannet Tale i Thronhjem og Kristiania, ligeledes i Tydalen, naar det staar som Bøiningsendelse.

ä betegner omtr. engl. „a“ i *cat*; i Selbu er Lyden tildels temmelig nær norsk „æ“ i *Lære*. Ex. *kjätt* (Kjød), Selbu; *hätg*, Melhus..

v, en Lyd, der staar imellem „a“ eller „å“ paa den ene Side og „ø“ paa den anden; den falder ind iblandt de Lydnuancer, som Aasen har benævnt „aabent o“ Ex. *fol²k* (Folk), Melhus, Støren, Singsaas. Den ligner noget engl. „u“ i *cut*, men er aabnere.

æ, dybt „ø“, bruges i Kristiania tildels i dannet Tale f. Ex. i „Dør“. Somme Steds nærmer Lyden sig *a* noget mere, saa den kan forveksles med *v*. Ex. *sææv* (sover), Støren, *e spæær*, Tyd.

ö, den tidligere nævnte Repræsentant for Diftongen „au“; den bruges forresten ogsaa meget ellers. Den hører ogsaa under Aasens „aabne o“; Lyden staar imellem „o“ eller „u“ paa den ene

Side, og „ø“ paa den anden. Den er noget lig svensk „u“ i full. Eks. *Grööt*, (Grød), allesteds undtagen i Melhus.

ø, det sædvanlige norske „ø“, indbefatter flere Nuancer, men disse skilles ikke nøie paa disse Kanter, derfor baade *søet* og *søtt*.

æ betegner det „aabne e“, saa som man i Kristiania udtaler „æ“ i læse; tildels ogsaa som i lære.

ø, det slappe e i Endestavelser i norsk. Det anvendes ogsaa i *øu*, Betegnelse for den sædvanlige østnorske Udtale af Diftongen „au“.

e, det sædvanlige, undertiden lidt aabent.

i, det sædvanlige.

i, d. v. s. i uden Prik, anvendes for „aabent i“, saaledes som man ofte i Throndhjem hører „Kvist“, „Fisk“ udtalt, naar det ikke bliver e.

y er den sædvanlige Lyd; det aabne y betegnes ikke særskilt, skjønt det er temmelig vel udpræget i Selbu.

u, staar sædvanlig o noget nærmere end i dannet Talesprog, især naar det er kort.

o, det almindelige lukkede o; dog i Melhus i somme Ord lidt nærmere å.

å, som almindelig, men baade kort og langt, og derfor noget forskjelligt udtalt.

I Selbu Hovedsogn kan a, i, o og å udtales med Næselyd, ligesom de franske Nasalvokaler; dette betegnes ved ~ over Vokalen: \tilde{a} , \tilde{i} , etc.

Konsonanter: *ng* er en enkelt Lyd, den sædvanlige Nasalkonsonant i tung; naar *g* skal udtales bagefter skrives *ngg*.

gh, et meget blødt *g*, hvorved Munden ikke stænges, noget lig skarrende r.

n_j , l_j , t_j , d_j , betegner de „palatale“ Former af n, l, t, d, som dannes derved, at Tungeryggen berører den haarde Gane. hl_j bruges om et l_j , som lyder mere hvislende, idet Stemmelyden er borte; er almindeligt i Throndhjem, f. Ex. i Navnet Lillegaarden, udtalt *lhl_jgåårn²*.

k_j , den Lyd, som sædvanlig skrives kj uden noget der ligner

t, foran sig. I Melhus forekommer saadan Lyd foran l_j , og da skrives t_kj ; ligeledes d_j der, endskjønt Efterlyden har for megen Susning til et j .

l^2 , „det tykke l“, her, som ellers, ikke en „delt“ Konsonant, d. v. s., hvor Tungen deler Mundens indvendige Rum, men en kortvarig Berøring af Tungespidsen imod den Kant, som den haarde Gane danner mod Tandroden. Hvor l^2 skulde komme foran l, n, t, d, s, r, henflyttes disse til Pladsen for l^2 ; der bliver da kun ligesom et lidet Tilløb tilbage af l^2 foran den anden Konsonant, og det endda ikke ved alle; dette „Tilløb“ betegnes ved opretstaaende r („Kakuminaler“). Ex. *daarn*².

r modificerer ogsaa følgende l, n, t, d, s, selv i Bygder, hvor ikke „tykt l“ eller l^2 dannes ved r; her, hvor Tungen ikke vendes saa langt ind mod Ganen, men omtrent did, hvor r sædvanlig udtales, skriver jeg n^1 , l^1 , etc., og det lille Tilløb til r foran dem betegnes ved r uden Bimærke („Supradentaler“). Ex. *dåår¹vi*, i throndhjemsk og østlandsk. *hr* bruges om r uden Stemmelyd, som foran ved l_j .

Hvor flere Konsonanter, der burde have samme Slags Bimærke, enten som Palataler (n_j), Kakuminaler, (n^2), eller Supradentaler (n^1), skulde følge efter hinanden, vil dette i Regelen kun blive sat ved den første af dem. Kakuminalt Mærke anvendes ved Forbindelsen *sl* i Tydalen og Guldalen, f. Ex. i *s²låå*, skjønt det kanske ikke er fuldstændig rigtigt.

s_j anvendes for den i det throndhjemiske og paa Østlandet sædvanlige „sch“-Lyd, hvilket ikke er ganske korrekt Betegnelse.

w bruges om et „v“ i Støren, der frembringes ved Læberne alene, ikke ved Underlæben mod Overtænderne som det sædvanlige. Det ligner almindeligt v i høi Grad for Øret, og der er mange, som erstatter det med det.

k og t efter lang Vokal ligner i Støren g og d meget; særskilt Betegnelse anvendes ikke.

En Apostrof, ('), anvendes, hvor det er fornødent at betegne, at en ny Stavelse begynder, d. v. s. at Aksentstyrken, som har været sunken, bliver forøget. Der maa dog ikke gjøres meget af dette, især ikke mellem Vokaler, saasom i *má'an_j*. (Guld., Tyd.)

Af Aksenttegn anvendes ' for Enstavelsesbetoning, en Stigen paa omtrent 3 Toner for hele Ordet, saasom i Bønder. Det sættes altid til, hvor flerstavelses Ord har enstavelses Betoning. Det andet Tegn, ', betegner Tostavelsesbetoning, en Synken paa ca. 3 Toner, hvorefter der altid senere følger en Stigen paa 3 à 4 Toner, som ikke betegnes særskilt. Ex. Bønner.

Længde angives ved Fordobling, baade ved Vokaler og Konsonanter. I *kånå* er altsaa alle Sproglyd korte. Naar flere Konsonanter støde sammen, vil Fordobling til Betegnelse af Længden ikke blive gennemført; ligeledes i Udlyd.

Ligedannelsen.

Fra Smaalenene og Telemarken i Syd og til Namdalen i Nord er den Regel gjældende, at der bestaar et nært Forhold mellem Vokalerne i Tostavelsesord med (i oldnorsk) kort Rodstavelse, saadant som der slet ikke findes, hvor den er lang, enten det nu er en lang Vokal eller to Konsonanter, som giver Længden. Efter lang Rodstavelse vil en Vokal, der staar alene, blive svækket eller forsvinde, men efter kort Rodstavelse vil den som oftest holde sig, dels støttet af Rodvokalen, dels paavirkende den eller paavirket af den.

Søndenfjelds gjelder denne Regel ogsaa ved Konsonant med *j* efter; man har Substantiver som *vilja*, *ørju*, Verber som *spørja*. Derved er den indbyrdes Paavirkning mellem Vokalerne meget forhindret, og i det første Eksempel er der vistnok ingen. Hvor Vokalerne kun skilles ved én Konsonant, kan de vistnok paavirke hinanden: *sååvå* af sofa, *vyyku* af viku. Men her er en anden Ting, stridende mod den nordenfjeldske Regel, idet Rodstavelsen, ialfald som oftest, er bleven forlænget.

I begge disse Henseender begynder det nordenfjeldske Standpunkt med Lillelvedalen. Derfra er ogsaa Navnet Lige-dannelse fuldt berettiget; for det første staar den anden Stavelse lidet tilbage for den første i Aksentstyrke, og dernæst er i nordre Østerdalen ligesom paa vide Strækninger i Thronhjems Stift begge Stavelsers Vokaler bleven indbyrdes ensartede, uden Hen-

syn, til hvilken Rodvokal der oprindelig var. I Selbu siger man *lávå* for oldn. *lifa* og *lávå* for oldn. *lofa*; det bliver ens.

Jeg skal gennemgaa de almindeligste Lighedannelser i Selbu og Guldalen, idet jeg begynder med Selbu. Da Strøget baade geografisk og endnu mere sproglig nærmer sig lidt til Cirkelen, gjøres ethvert Distrikts Regler til Substrat for det følgende, og Selbus bliver i en videre Forstand Substrat for alles, idet de Regler, som sikkert antages for fælles, kun nævnes der.

S e l b u .

Rodstavelsens Vokal i ligedannede Ord er, saavidt mig bekjendt, uden Undtagelse kort. Konsonanten, der skiller Vokalerne, udtales ikke sjelden som en lang („dobbelt“) Konsonant, naar Ordet har særlig Vægt, saasom naar det kun nævnes materialiter. Den anden Vokal staar kun lidet tilbage for Rodvokalen i Akcentstyrke; den staar ikke tilbage i Længde og er ofte saa meget omhyggeligere artikuleret, at det fremtræder i den skriftlige Optegnelse, især i de stærke Participier.

Faste Flokke af Lighedannelser udgjøres af svage Hankjønns- og Hunkjønnsord med (i oldn.) kort Rodvokal og enkelt Konsonant efter den samt Verber i Infinitiv (i en enkelt Bøiningssklasse alle Verbets Former), naar det samme er Tilfældet. H a n k j ø n s-ordene faar Lighedannelse til *å*, uden Hensyn til opr. Rodvokal eller til følgende Konsonant; Udgangspunktet har baade ved disse og ved Hunkjønnsordene været Formerne udenfor Nom. Sing. Ex. (med oldn. *a* i Rodstavelsen): *måkå*, *måghå*, *gåvå* (Gave); med *e*: *sål²å*, *såtå*, *spånå*; med *i*: *våtå*, *snåpå* (∴ Snip); med *o*: *dråpå*, *måså*; med *u*: *brånå*, *spånå*. *ð* imellem de to Vokaler er bevaret i *svådå* (hudløst Sted) og *mådå* (Mide, I. Aasen). Det sidste Ord hedder dog ogsaa *måå'e*, idet *ð* nemlig kan bortfalde, mens Vokalerne bliver omtrent de samme, som de vilde have været under Lighedannelse, saa at denne maa ansees for at have været indtraadt. Som *måå'e* stiller sig ogsaa *slåå'e* og væsentlig ligedan *nyyllåå*, (∴ Eftergræs). I andre Tilfælde er *ð* bortfaldt og Ordet behandlet, som om det havde lang Rodstavelse: *spaa'e* *skaa'e*. En enestaaende Lighedannelse synes at forekomme i *l²å*, oldn. *ljå*. Jeg antager, at **l²é a* i Selbu har været

den gjældende Form for oblikve Kasus, enten det nu var bevaret, eller Ij á blev spaltet igjen ved Indvirkning af Nom.-Formen I é; sammenlign i den Henseende *tréa* (i Solør) som Talord, naar Substantiv er underforstaaet, hvilket synes at komme af þrjá eller en dertil svarende Form. Dette — *I é a har været under Lighedannelse og har standset paa et lidt mindre fremskredet Punkt af den end det, som man har i Singsaa's *nvå* for oldn. *hnefa*.

Verberne lignedannes ogsaa til *å* — *â*: (med Rodvok. a i oldn.) *gå^lå*, *gnåghå*; (med e) *åtå*, *vårå*; (med i) *ådå*, *låvå*; (med o) *måtå* (o: bevæge Munden tyggende), *gåså*; (med u) *månå*, *dånå*. Ikke faa Trestavelsesverber har Lighedannelse i sin sidste Del, saaledes *han₃nsåmå*, *ran₃nsåká*, *ååtvårå*. *fårt¹å'nå*. Dette er ret mærkeligt, da Aksentforholdet i Trestavelsesordene er aldeles forskjelligt fra Tostavelsesordenes, og der derhos ikke findes til disse sidste Led svarende Stamord i Dialekten, ja, de kan ikke engang antages at have existeret i den som lignedannede.

Mange Verber, som efter sin Form skulde gaa ind under Regelen, har dog faaet sin Rodvokal forlænget og Verbet behandlet, som om det havde lang Vokal af Naturen. Især er dette Tilfældet med mange Verber, som har *a* til Rodvokal, uagtet langt *a* i Rodstavelsen af en Infinitiv kun i yderst faa Tilfælde kan opstaa ved konsekvent Lydudvikling inden Dialekten. Det forklæres imidlertid dels ved sen Oprindelse af Ordene, dels deraf, at de har havt i til Endelse i Præsens. Dette i har ikke kunnet lignedannes med Rodvokalen; derfor er der ogsaa mange Verber, som bruger begge Former valgfrit, saasom *kåvå* ved Siden af *kaave*. Stadig mangler Lighedannelse f. Eks. i *baa*, *bl²aa*, *laave*, *paar*, *praat*, *saaghe*, *vaar*, *töö²*, *duugh*. Det er besynderligt, at det sidstnævnte meget brugte Ord ikke har Kraft til at have en Infin. saavidt forskjellig fra Præs., som den bliver ved Lighedannelsen, undtagen paa Steder, hvor dets Betydning og Brug mere minder om „formaa“ end om Skriftsprogets „due,“ nemlig i Klarelvens Dalføre.

Spor af opgiven Lighedannelse har man i *våå* (ogsaa *vådå*), *håå*, *tåå*, *jåå*; ofte bruges ogsaa *vår* og *jår* for *vårå* og *jårå*. Tilnærmelse til *jvrå* synes at findes.

I Hunkjønnsordene finder Lighedannelse Sted til *u* — *u*, hvordan end Rodstavelsens Vokal har været, og hvilken Konsonant der end kommer efter den. I bestemt Form i Nom. Sing indtræder ny Lighedannelse; Endelsen er nemlig der *ō*, og Rodstavelsen faar da ogsaa (ikke nasaleret) *o*. Ex.: (med oldn. *ö*) *tudu*, *slughu svul²u*; (med *e*) *ruku*, *s₃uru*; (med *i*) *udu*, *vuku*; (med *o*) *husu*, *studu* (støtte); (med *u*) *fl²ughu*, *furu*. Bestemt faar de altsaa Formerne *lodō*, *sloghō* o. s. v. *kånå* er i Modsætning til de øvrige udgaaet fra Nominativsformen og ser derfor ud som et Hankjønnsord. *kaaku*, *vaaru* og *gaatu* (i Betydningen Bygade) nærmer sig Lighedannelsen forsaavidt, at Endelsen er konserveret. Af Trestavelserord findes her: *jə'nsvuku*, *træ₃lrudu*, *hagul²u*; de føles dog langt mere som sammensatte end de før omtalte trestavelser Verber. Af Ex. paa bortfaldet *ð* og Uregelmæssighed forarsaget deraf kjender jeg kun *støø'e* som Biform til *studu*; formodentlig er det en anden Afledning.

Stærke Participier med kort Rodstavelse har sædvanlig ensartede Vokaler, dog ikke fuldstændig, uden hvor den oprindelige Vokal eller ogsaa Konsonantforhold hjælper til. Ex. se under Bøiningslæren.

En stor Mængde Lighedannelser er spredte i Ordforraadet uden at falde i saadanne store Klasser. Der er især mange Hankjønssubstantiver; ved andre anføres til Anvisning Ordklassen, og blandt Subst. Kjønnen. Som de svage Hankjønnsord dannes f. Ex. *håmår*, *kåmår*, *gåmå*, *jådår*, *håvål₃* (Ntr.) *nåvår*, *såmår*, *åvå* (Adv.). *tåmåsfinger* (Ntr.), *kåpår*, (Ntr.). Desuden kan Lighedannelser opstaa ved Bøiningen, saasom *dåghå* (Plur. af *daagh*), *snårår* (Kompar. af *snaar*). Som Hunkjønnsordene er formede f. Ex.: *humul²*, *kupul²*, *skukul²*, *stughur*, *sumul²* (Fem.), *jurugh* (Adj.). Men andre staar mere alene: *ivi* (Præp.), *fyry* (Præp.) *h₃yl₃yl₃*, *kr₃yt₃yr₃*, (Ntr.) *my₃ky₃* (Adj.) *ny₃ky₃yl₃*, *ty₃ry₃yl₃*, *tødør*, *k₃årül₃* (Ntr.), *tonor*. Ogsaa sammensatte Ord, som mangler Vilkaaret, at første Stavelse skal være kort, kan komme ind under Analogien: *bår₃fått* (Adj.), *dughur*, *ølløv* (Talord), *rin₃jül₃* (Fem., Linerle), *brustuu₃*, *åvåbåår*. Naar Oprindelsen alene vilde føre til samme Resultat som det, der foreligger, kan man jo egentlig ikke sige, at der er nogen Lige-

dannelse tilstede. Saaledes er det ved en stor Del af de stærke Participier og ved: *dal²a*, *framā*, (Adv.), *laakan₃* (Ntr.; ogsaa *laaken₃*), *stakal₃*, *stakar*, *piril₃*, (noget tyndt og smalt), *ristil₃*, *stikil₃*, *tistil₃*. Assimilationen kan enkeltvis ogsaa gribe Konsonanterne: *völ²möl²* (Ntr.) *öl²völ²* (Fem.), *nétatee* (nedad, af *n i ð r e p t i r*). Mangel paa Lighedannelse er at mærke ved: *gammel²* (Adj.), *kómmer* (Kumar, I. Aasen), *kjuu'ghe* (tyve), *höö* (Ntr.).

Tydalen.

Lighedannelse til *å* — *å* i svage Hankjønordsord og i Verber ligesom i Selbu. Blandt de faa Afvigelser kan mærkes *ååtå*, for Selbus *åtå*, og afgjort *jørå* eller undertiden *jørå*.

I de svage Hunkjønordsord er der Vaklen. Hvor der staar *g* eller *k* mellem Vokalerne, bliver de altid *u* — *u*, som i Selbu, altsaa *huku*, *stughu* (eller *stugu*). Bestemt Form som ubestemt. Men ved Siden af *husu* findes ogsaa *høsu*, *snøru* ved Siden af *snuru* *lodu* og *ludu* o. s. v.; efter Sigende altid *møsu*.

I Ljungdalen, det til Tydalen nærmeste beboede Sted i Sverige, er der et dybt, rundt *ö* (omtrent som Tønsets eller dybere) i disse Ord: *sönö*, *höö*; men der er Lighedannelsen ellers rent forskjellig, idet Rodvokalen har Betydning: *vikö*, *rikö*.

Participier af stærke Verber har Rodvokalen mindre paavirket af Endelsens *i* end i Selbu.

Af de „spredte Lighedannelser“ møder man først her *hughu* (eller *hugu*) ved Siden af *höö*, og *gāmål₃* ved Siden af *gammel²*. De sidstnævnte gaar ved Siden af hinanden ogsaa saa langt syd som i Tønset, og det er kanske ikke uden Betydning, at man paa begge Steder synes at bruge den lighedannede Form som Prædikatsord, den anden som Attribut. Nogen Forbindelse er der vel mellem Former som *snøru* her og det, at man her har *tørul₃* eller *tøril₃*, *krøtyr* ved Siden af *krøtyr*, *øvi*, *føry*; *tånår* bruges for Selbus *tonor*. *styk₃y* (Ntr.) og *sik₃i* (Vb. Inf.) er her blandt dem, som faar Lighedannelse uden egentlig at opfylde de sædvanlige Vilkaar derfor.

Holtaalen.

I Annexet Aalen og Hovedsognet Holtaalen bliver der sædvanlig *å* — *å* i Verber og svage Maskuliner: *drågå*, *låså*, *s²lå'å*.

Lang Vokal i Rodstavelsen i *ââtâ* og *stââl²â*. *ð* er nok altid bortfaldt som i *skââl'ð*, Skade, og *vâû'ð*, at vade. Nogle Verber har *ø* i Rodstavelsen, saaledes *børâ*, *sørâ*, *jørâ*, *vørâ*; de to sidste ogsaa uden *â*; *hâû* og *tâû* er fremdeles gjeldende Former.

Jeg har her ikke, — ikke godvillig ialfald — taget Hensyn til andet end Bygdens rette Dialekt. Henimod Gaarden Nesvold i sydøst, i Sidedalen Hesdalen og ved Eidet nederst i Aalen er der nemlig Kolonier af Rørosdialekt, mere eller mindre opblandet, saa at man i Hesdalen siger *baaka*, *ææta*.

Hankjønssordene faar *u* — *u*, naar Konson. inellem dem er *g* eller *k*: *stugu*, *ruku*, *luku*. Er det anden Konsonant bliver der som oftest *ø* — *u*, foran *l²* *ö* — *u*, mens Vokalen ogsaa gjerne vil være lidt længere foran *l²*. Exp.: *snøru*, *krotu*, *høsu*, *sønu*, *beenspöl²u*, *svölu²*, *hagöl²u*. *ð* er altid bortfaldt, og det regelrette er, at Vokalerne da bliver *öö'ð* eller *ö'ö*: det første bliver sædvanlig opgivet, men netop i den Henseende er Folk ofte upaalidelige. Expl.: *löö'ð*, *tröö'ð*, *fröö'ð*, *öö'ð* *trål'röö'ð*; *støø'ð* er ogsaa her afvigende, og *knââl'ð* danner en Slags Analogi med *kânâ*. *kaaku*, *vaaru* bruges ogsaa her. *hugu*, *dugul²*, *tvørul*, *krotyr*, *føri*, *øvi*, *høvil*, holder sig væsentlig i Analogi med Hunkjønssordene.

Singsaas er ligesom Aalen Annex til Holtaalen, men Afvigelserne er her temmelig betydelige. De svage Hankjønssord og Verberne er temmelig jævnt fordelte mellem Former med *â* i begge Stavelser og saadanne med *v* i første, *â* i anden. Iblandt mine Eksempler findes alene *â*, hvor Konsonanten er *k*, *gh*, *p* eller *t*: *bâkâ*, *gnâghâ*, *âtâ* og *bâtâ*, *snâpå*, *râghâ* (o: Roke, Topmaal, Aasen.) Derimod er *r*, *l²* og *v* sædvanlig gunstige for Former som *gv^{l²}â*, *svâ*, *bvrâ* og *rvâ*, *svl²â*, *spvnâ*. Verbet „knade“ hedder *knöö*, men lignende Hankjønssord har mest Former som *svââ'ð*, *mââ'ð*; *s²w'v* findes ved Siden af *s²lâ'â* eller *s²lâû'ð*.

Hunkjønssordene har i Rodstavelsen dels *ø* dels *u* efter samme Regel som i de nærmest forud nævnte Distrikter, dog *kl²øghu*, et Stykke Træ, en „Kløvning“, hvor *gh* formodentlig er sildigt, (opstaaet ved feilagtig anvendt Opposition mod *w* for *gh*). *ö* i Hunkjønssordene kjender jeg kun, hvor *ð* er bortfaldet: *löö'ð*, *knöö'ð*.

Oldn. k o n a, hedder *knå*; ogsaa af sv. Hankjønords findes Nom. bevaret i *haane*. De stærke Participer har sædvanlig Lighedannelse i ringe Grad. Indtil Singsaas hed det *stykky* (Ntr.) og *siky*, (Inf.) men her *stykkye* og *siky*; *hughu* hersker indtil Grændsen af Støren. Mærkeligt ved sin Aksent- og Kvantitetsbehandling er *kumu'r* (o: K u m a r Aasen.)

Støren.

Verber og svage Hankjønords faar *å* — *å*: *gråvå, låvå, åtå, bårå*; kun ved Siden af *vårå* en Biform *vvr*; samt *måvå, måså, nåvå, båtå*. Man mærker her meget tydeligt, at (i de fleste Ord) første Stavelses Vokal er mere „aaben“, og staar nærmere til *v* end anden Stavelses. *haane* og *vaane* er Undtagelser, ligeledes *spåa, skåa*. At k n a de hedder *knöö*, Slæde *s²v''v*. Hunkjønordene har næsten alle *u* — *u*, hvor dog det første har mindre Rundhed, er mere lig østlandsk *u* og dermed ogsaa *ö*, — ialfald er det saa i de fleste Tilfælde. *ð* falder som oftest bort: *knö''ö, frö''ö, lö''ö, stö''ö* men *vudu* (Emne), sjeldnere *vuu*. *höö* har formentlig fulgt disses Analogi under Overgangen til at blive et Enstavelsesord. Af herhenhørende Ord ellers: *stupul², skukul², ducur, jutul₃; kumul²*, (af K u m a r). *kånå* og *kaaku* synes enestaaende. Af Lighedannelser med andre Vokaler: *fyr, tyryl₃, nykyl₃, tø''ør* (o: Tiur.) *kærvæl₃, spijil₃, hemmel*.

Melhus.

Svage Hankjønords og Verber lighedannes som *båkå*; dog *æta sivrå* og *jvrå*. Udenfor Lighedannelsen falder *haane, oðvaane, spådå* findes ved Siden af *spaa''ø*, (er en anden Slags Gjenstand); *ð* er ogsaa bevaret i Verbet *knådå*, men Slæde hedder *s²lå''å*. Hunkjønordene har oftest *u* — *u*: *s²lughu, snuru, svul²u, spudu, udu*. Nogle har *o* — *o*: *kol²o* (Lampe), *naasaboro, hoso, bosu*; de sidste to synes ogsaa at kunne have *å*, ligesom stadig i *kånå, knådå*. Af andre Ord kan anføres: *jukul², lughumt, kryt₃yr, tyryl₃, myt₃ky, nyt₃ky₃*, men *styt₃ky₃, förrø* (Præp.) *hæu*.

Apokopen.

Den thrøndhjemske Apokopering er en Følge af Aksentforhold

i Sætningen, men har udviklet sig til en Analogi, som er af Betydning i Bøiningslæren. Paa den ene Side maa den skilles fra den blotte Elision: det, at Vokalen i et Ords Udlyd sløifes foran et andet Ord, der begynder med Vokal. Dette er vidt udbredt i Landet, men har sjelden nogen Indvirkning paa Folks Mening om Ordenes virkelige Form. Paa den anden Side bør den ogsaa, i al Fald indtil mere Materiale foreligger, holdes lidt ud fra en Apokopering og Akseptforandring, der griber endel svage Verber i upersonlig Anvendelse, især saadanne, der betegner Lyd og Bevægelse. Den sidste er meget almindelig i Solør og i Selbu; andetsteds fra har jeg ikke Materiale. Hvorledes den arter sig i Selbu, kan sees af Exemplerne: *sørr*, Inf., Præs. *sørr*, Præt. *sørr*; *sjømt*, Præs. *sjømt*, Præt. *sjømt*; Præt. Partic. mangler i Selbu, som det synes, altid.

Den egentlige thronhjemske Apokope bestaar deri, at en Vokal, som i oldnorsk staar ubetonet i Udlyden, bortfalder efter lang Rodstavelse. Hvor den er fuldstændig gennemført, danner den saaledes den supplerende Modsætning til Lighedannelsen, og især synes den paa sine Steder at have delt de svage Substantiver og Verbernes Infinitiv med denne. Hvor Regelen er fastest, betegnes de Ord, som er saaledes forkortede, ved en egen Art Aksept. I Stedet for det Tostavelsestonelag, som kan synes nu at have forliden Vokaler at udbrede sig over, indtræder her en Art Enstavelsestonelag, d. v. s. det falder i musikalsk Henseende omtrent sammen med dette, men der findes inde i Ordet en Standsning i Udaandningen, eller egentlig kun en Aftagen i dens Styrke. Denne høres lettest, hvor Vokalen er lang, men undgaar dog ogsaa da let det uvante Øre, saa at man synes, at *driiv* i Inf. lyder som *driiv* i Præs. Af de Egne, hvormed vi her beskæftiger os, er denne Art Betoning ved apokoperede Ord kun almindelig i Støren og Melhus; i Selbu kan man nok ogsaa høre den, men man føler den ikke som noget Middel til at kjende en Ordform fra en anden.

Selbu.

Ved Verber med lang Rodstavelse er Apokope Regel i Infinitiv. I stærke saadanne findes Endelsen *e* vel næsten aldrig. Af andre Verber skal der være Vaklen ved en stor Del, efter Plads og Vægt i Sætningen. Andre Verber igjen kan saa godt som alene bruges i den fuldstændige Form. I nogle Tilfælde kan man antage, at Ordet har *e* for at skilles fra et ellers ligelydende Verbum, i andre, fordi det er et sjældent eller høitideligt Ord; i andre, f. Ex. *kl²ävje*, er det, fordi Formen ellers vilde være for tung. Af andre Exp: *ælsde*, *stööre* (være klodset), *kårs¹e*. Meget almindelig er Apokope blandt de Verber, der i oldnorsk bøies som *spyrja*, eller som senere er bleven henført til den Klasse; man vilde finde langt flere med bevaret *e* i Inf. blandt dem, der bøies som *vitja*. Man har saaledes altid *späär*, *sväär* *fl²yt₃t₃*, *tijj*. Dog bruges de stærke Verber *sik₃k₃e* (ved Siden af sjeldnere *sit₃t₃*) og *lijje* og et og andet lignende. Om et apokoperet Verbum paa Grund af Konsonanternes Beskaffenhed maa falde i to Stavelser, har det dog, som de andre, i musikalsk Henseende Enstavelsestonelag: *hókkør*, *fl²ätt'n*, *s³ippø²*. Alle Verber, som har Fortidsform paa — te og — de, faar den apokoperet.

Svage Hankjønordsord apokoperes sjelden — jeg kjender kun Exemplerne: *hømmel²*, *dravvel²*, *navvel²* og *naghel²*, og Bøiningen viser dem som svage. Et større Antal kan synes apokoperede i Forhold til de Former, man kjender bedre; men dels kan det være andre Afledninger, dels rene Feiltagelser, som man har antaget sig, opstaaede af halvforglemte Ord eller Ord, hvis Entalsform man sjelden bruger.

Hunkjønordene apokoperes ogsaa yderst sjelden: *hømmel²*, *nøvvel²* (Nyglå) Aasen), *äppel²*, *spil₃der*, *ølder* (o: Ødla, Aasen) er de eneste Eksempler, jeg kjender; de bøies svagt.

Svage Intetkjønordsord. Denne Klasse Ord er vel bevaret i Selbu, i Sammenligning med andre trondhjemske Bygdelag, (i Guldalen ved man sammesteds næsten intet Ord, der kan bøies som saadant helt igjennem) — og de apokoperes sjelden, *k₃ävvel²* bliver apokoperet.

Trestavelserordene afkattes i Regelen ligesom søndenfjelds: *eeren*, *teénest*; dog f. Ex. *viiáte*.

Adjektiverne har sædvanlig Deklination i stærk Form i Flertal som Attribut. Egentlig skulde Flertalsformerne jo ikke komme ind under Apokopen, da Bøiningensendelsens Vokal ialfald i Nom. ikke staar i Udlyden i Oldnorsk; men alligevel anvendes ofte de forkortede Former i alle Kjøen, især prædikativt. I den svage (bestemte) Form er den forkortede Form Regel og Endelse (e) Undtagelsen. Dog er Anvendelsen af denne svage Form meget indskrænket ved den substantiviske svage Form med efterhængt Artikel og svage Substantivers Bøining. Komparativ paa a r i har *ar*, (*kal₃lar*), Komparativ paa — r i har — *ær* (*y₃ngør*, *v₃l₃ør*) mest med Enstavelsestonelag; de, hvis Stamme ender paa Vokal eller *r* faar — *re*; ogsaa disse har mest Enstavelsestone (*stüü₃re*, *beére*).

Paa samme Trin som de sidst nævnte staar en Del af Talordene: *fíirø*, *sjöö'ghø*, *áttø*, *níjjø*, *tíjjø*, *kjuúghø*; væsentlig ligedan til og med Lillelvedalen.

Adverbier paa i og a har sædvanlig *e*; saaledes *iile*, *iine*, *uute*, *hemme*, *bærre*, *áfte*, *løn₃je*; dog *fil₃*, *jæn₃n*, *it₃t*; dog siger man „*it₃te dee*?“ og har rimeligvis oftere *it₃te* først i Sætningen. Den kortere Form af „ikke“ gaar omtrent saa langt syd, som Hedemarkens Amt rækker, under visse Forhold, naar Ordet staar sidst i Sætningen.

Tydalen.

Langt flere Verber har sædvanlig *e* i Infinitiv; de fleste Verber vil man faa materialiter opnævnt med *e*, mindst de, der bøies som *spyrja*, og af dem nævnes mange helst forkortede ogsaa i Østerdalen. Man siger saaledes helst: *sææl²*, *sæi*, *s₃öö²*, *s₃ææl²*, *vænn*, *krææv*, *sømm*, (men *tæmmje* eller *tæmmé*) — og ved Siden deraf: *brin₃ne*, *bit₃te* eller *bin₃ne*, *hal₃le*, *fæl₃le*, *søøk₃e*, *yyl²e*, *s₃ønne*, *kal₃le*, *passé*. Præterita paa — *te* og — *de* synes at have *e* bevaret næsten bestandig: *tykte*, *bøt₃te*, *hadd* eller *hadde*, *krævde*. Adjektiver forekommer jævnlig med *e* baade i Plur. stærkt (ogsaa som Prædikatsord) og som svage. Kom-

parativerne *y'nger*, *ty'nger*, *øøver* er eneherkende her, ligesom ogsaa i de øvre Dele af Østerdalen. Af Adverbierne er her *jæn3ne* tostavelser, og *it3te* forekommer jævnlig ved Siden af *it3t* og *in3t*.

H o l t a a l e n.

Verber i Inf. og Præt. paa — te og — de bliver saa godt som aldrig opnævnt i forkortet Form, uden i saadanne Tilfælde, hvor det ogsaa kunde hænde i den øvre Del af Østerdalen; jeg har saaledes: *beje*, *fl²ot3te*, *kl²ovje*, men *spæær* og *sømm*; fremdeles *brin3ne*, *bin3de*, *lâute*, *jül²pe*, *tyk3k3e*, *kal3le*, *trøske*, *bl²istre*; i Præt.: *spord²e*, *tykte*, *krævde*. Dog forkorter man ved flere Ord i Hovedsognet end i Aalen. Men endnu i Singsaas er det *tyk3k3e*, *fal3de*, *sæn3de*, — men Fortidsformerne paa — te og — de er forkortede der. Det synes, som om Apokoperingen er i Fremrykning, thi følgende Ord angives som opbevarede i Singsaas siden den Tid, da Præt. havde sit *e*: *hæn3 süiver å jee gaå æs teé å røort¹e*, *røort¹e opp ah3t me had3de*; *søn s²loø de i å rængte*, *bære sæ de sæyte*. Nu for Tiden vilde alle Præteriter i dette Eksempel gives afkuttede.

Svage Substantiver beholder — e; deraf kommer det ogsaa, at Substantiver som *löö'ø*, *måå'ø*, *skåå'ø* saa stadig opgives paa den Maade. Adjektiver i Plur. og i svag Form har sædvanlig *e* Kompar. paa — ri og Talordene ligesom de foregaaende. *it3t* findes oftere end *it3te* i Singsaas, ikke saa længere oppe; *jæn3ne* og *jææne*, *læn3je*. —

S t ø r e n.

Annexet Budalen stemmer endnu fordetmeste med Singsaas: Præt. paa — de og — te apokoperet, Inf. kun undertiden, svage Substantiver ikke; Adj. i Plur. vakkende, apokoperes især som Prædikatsord. Men i Hovedsognet og i Annexet Soknedalen kan alt apokoperes: Verber i Inf., svage Subst., Adj. i Plur., svage Adj. og Adverbier. Subst. og Adj. i Plur. som Attribut bruges vistnok oftest med *ø*, men med Enstavelsestone; man har saaledes valgfrit: *oks* og *öksø*, *må'åt* og *måå'tø*, *børs¹* og *bv'rs¹ø*; *øø'lø*, *støk3k3*. Ogsaa Adj. i svag Form kan bruges saa: *heële vuku*. Adver-

bierne er sædvanlig forkortede: *jenn*, *likk*, *ú'ut*, *læ'æng*; *it* her eneste Form; *hé'em*, i Soknedalen *heémə*.

Melhus.

Infinitiver og svage Hunkjønssord altid apokoperede; Hunkjønssordene derimod ikke: *hæs,sj*, *selj* og *had,d*, *spó'ol²*, men *grän,ne*, *bàkke*. Intetkjønssordene apokoperes, men er som oftest bleven Hunkjønssord; der er dog nogle Ntr. som *styt,tjk*. Plur. paa *e* af Adj. findes. Advb. som *jæ'aen*, *åft*, *hé'em*, *læ'æng*, *ú'ut*, *ú'in*.

Bøiningen.

Naar jeg nu skal fremstille Bøiningen, saa indskrænker jeg dette til den regelmæssige Bøining, hvor ikke alene Sammenhængen mellem forskellige Former af ét Ord føles formedelst Analogi i Sproget, men ogsaa denne Analogi er gjenneført paa samme Maade ved et større Antal Ord. Hvorledes Forbindelsen sker mellem Ordstammen og Suffikset hører altsaa ind under Rammen, men at nævne alle Arter af Tilfælde ansees uforment. Selbu's Former lægges her som tidligere til Grund, og i det hele hvert Distrikt til Grund for det følgende, saaledes at de Regler, hvorom intet nævnes, er Ting, som jeg holder for ensartede paa begge Steder, hvad selve Bøiningen angaar. Anordningen sker efter Forholdene i Oldnorsk, i de fleste Tilfælde særlig efter Ordenen i Wimmers „Oldnordisk Formlære“. Det er kun blandt de svage Verber, at saadan Inddeling ikke falder sammen med den, som Dialekterne selv giver Grund til, og ogsaa der vilde enhver anden Inddeling blive næsten ligesaa haltende.

A. Selbu.

Substantiverne.

Hankjønssord. a. Stærkt bøiede.

1. Stammer paa **a**. Plur. ubestemt har Endelsen *a*. Bestemt Nom. Sing. *n*; Dat. *ā* med „Mouillering“ af foregaaende *k* eller *g*. Bestemt Nom. Plur. — *æn,n* (meget nær — *en,n*), Dat. — *ām*. Nom. Sing.s efterhængte *n* føies umiddelbart til vokalistisk

Udlyd; Vokalen faar da under langsom og omhyggelig Udtale delt Aksent (*såå, så''ån*); paa samme Maade føies det til *r* og *l*², men antager da henholdsvis supradental og kakuminal Dannelsesmaade (*gaar, gá'arn*¹; *heel*² (Hæl), *hé'ern*²). Ofte falder kun Konsonanterne i den nye Stavelse, i disse ligesom i de følgende Tilfælde. Efter *s*, *t*, *d* og *n* danner Artikkelen egen Stavelse (*iis'n, quút'n, reén'n*); efter *n*₃, *l*₃, *t*₃ og *d*₃ ligeledes, men *n* antager palatal Dannelse: *mán₃n'₃, hón₃n'₃, stál₃l'₃n₃* etc. Efter labiale og gutturale Konsonanter indskydes der Hjelpevokal, nemlig *i*: *n* bliver da selv palatal. Ex. *knáppin₃, lábbin₃, dómmin₃, staávin₃, smaákin₃, skoóghin₃*. Bøiningen bliver altsaa:

	Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
Sing.	<i>iis</i>	Nom. <i>iis'n</i>	<i>knakk</i>	<i>knákkín₃</i>
		Dat. <i>iisá</i>		<i>knák₃kjá</i>
Plur.	<i>iisa</i>	Nom. <i>iisæn₃</i>	<i>knakka</i>	<i>knakkæn₃</i>
		Dat. <i>iisám</i>		<i>knakkám</i>

2. Stammer paa *i*. Plur. ubestemt har Endelsen — *i*, bestemt Nom. — *in₃n*, begge med Mouillering foran; ellers er alle Endelser og Regler som ved *a*-Stammerne.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>veegh</i>	Nom.	<i>veéghin₃</i>
		Dat.	<i>veéjá</i>
Plur.	<i>veéji</i>	Nom.	<i>veejin₃</i>
		Dat.	<i>veeghám</i>

3. Stammer paa Konsonant. Sing. bøies som ved *a*-Stammerne. Plur. ubestemt har *i*-Omlyd; Nom. bestemt med tilføiet — *n* eller — *in₃n₃* efter samme Regler som i Sing.; Dat. Plur. har „Gjenomlyd“.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>man₃n</i>	Nom.	<i>mán₃n'n</i>
		Dat.	<i>mán₃ná</i>
Plur.	<i>mæn₃n</i>	Nom.	<i>mæ'n₃n'n</i>
		Dat.	<i>man₃nám</i>

b. Svagt bøiede.

Bøiningendelsen som ved *a*-Stammerne, dog altid — *in₃* i bestemt Nom. Sing.

1. Med kort Rodstavelse. Suffixets Vokal optages af Stammens udlydende *â* i Sing., men staar fri i Plur.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>hânâ</i>	Nom.	<i>hânân_j</i>
		Dat.	<i>hânâ</i>
Plur.	<i>hânâ'a</i>	Nom.	<i>hânâ'æn_j</i>
		Dat.	<i>hânâ'âm</i>

2. Med lang Rodstavelse. Stammens udlydende Vokal forsvinder i Endelsens Vokal.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>gl²ugge</i>	Nom.	<i>gl²uggin_j</i>
		Dat.	<i>gl²uggâ</i>
Plur.	<i>gl²ugga</i>	Nom.	<i>gl²uggæn_j</i>
		Dat.	<i>gl²uggâm</i>

I ovenstaaende Ex. og flere af dem med *gg* kan dette mouilleres i Dat. Sing.; ved *kk* hænder dette ikke. Andre har Mouillering i alle Former.

II. Hunkjønnsord. a. Stærkt bøiede.

1. Stammer paa **a**. Bøiningen som ubestemt og i bestemt Plur. ligedan som ved a-Stammer af Hankjøn. Nom. Sing. bestemt har *â* med Mouillering, Dat. Sing. — *n* eller — *in_j*, efter samme Regler som i Nom. Hankjøn, kun at *g* og *k* foran — *in_j* mouilleres.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>k₃æring</i>	Nom.	<i>k₃ærin₃â</i>
		Dat.	<i>k₃ærin₃jin₃</i>
Plur.	<i>k₃æringa</i>	Nom.	<i>k₃æringæn₃</i>
		Dat.	<i>k₃æringâm</i>

2. Stammer paa **i**. Bøining som a-Stammernes, undtagen i ubestemt Plur. og i Nom. Plur. bestemt, hvor *i* indtræder for *a* og *æ* og virker Mouillering.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>saagh</i>	Nom.	<i>saâjâ</i>
		Dat.	<i>saâjin_j</i>
Plur.	<i>saaji</i>	Nom.	<i>saâjin_j</i>
		Dat.	<i>saaghâm</i>

3, Konsonantiske Stammer. Plur. dannes ved *i*-Omyld. Nom. Sing. bestemt har *ã* med Moullering foran, Dat. Sing. — *n* eller — *in₃* med Moullering, som *a*-Stammerne; Nom. Plur. ligeledes, men sædvanlig uden Moullering af *g* og *k* foran — *in₃*. Dat. Plur. har Gjenomlyd og — *ãm*.

	Ubestemt		Bestemt	Ubestemt	Bestemt
Sing.	<i>tåå</i>	Nom.	<i>tåå'ã</i>	<i>book</i>	<i>boókjã</i>
		Dat.	<i>tåå'ãn</i>		<i>boókjin₃</i>
Plur.	<i>tee</i>	Nom.	<i>téen</i>	<i>bøok</i>	<i>bøø'kin₃</i>
		Dat.	<i>tåå'ãm</i>		<i>boókãm</i>

b. Svagt bøiede.

Endelserne stemmer med Hensyn til Konsonanterne med de stærke Hunkjønssord.

1. Med kort Rodstavelse. Plur. ingen Endelse, vexlende med *i*.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>vuku</i>	Nom.	<i>vokõ</i>
		Dat.	<i>vukun₃</i>
Plur.	<i>vuku</i> (<i>vukui</i>)	Nom.	<i>vukun₃</i> (<i>vukuin₃</i>)
		Dat.	<i>vukum</i> (<i>vukuãm</i>)

2. Med lang Rodstavelse. Plur. paa *å*.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>tonge</i>	Nom.	<i>tongã</i>
		Dat.	<i>tongæn₃</i>
Plur.	<i>tongå</i>	Nom.	<i>tongæn₃</i>
		Dat.	<i>tongãm</i>

III. Intetkjønssord. *a. Stærkt bøiede.*

	Ubestemt		Bestemt	Ubestemt	Bestemt
Sing.	<i>boor</i>	Nom.	<i>boóre</i>	<i>ægg</i>	<i>æ'jje</i>
		Dat.	<i>boõri</i>		<i>æ'jji</i>
Plur.	<i>boor</i>	Nom.	<i>boõrã</i>	<i>ægg</i>	<i>æ'jja</i>
		Dat.	<i>boõrãm</i>		<i>æ'ggãm</i> 4*

b. Svagt bœiede.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>ööghe</i>	Nom.	<i>ööghe</i>
		Dat.	<i>ööghe</i>
Plur.	<i>ööghe</i>	Nom.	<i>ööghe</i>
		Dat.	<i>ööghe</i>

Adjektiverne.

a. Stærkt bœiede. Intetkjønsendelsen — t gjør som oftest lang Rodvokal kort; dog holder den sig sædvanlig lang i Intetkjøn, naar Stammen ender paa *v, n, r* eller *l*²; Forholdet heri er som oftest ligedan som paa Østlandet. Plur. kan være ubøiet, kfr. foran Pag. 46.

	Hankjøn	Hunkjøn	Intetkjøn
Sing.	<i>läägh</i>	<i>läägh</i>	<i>lääkt</i>
Plur.	<i>lääghe</i>	<i>lääghe</i>	<i>lääghe</i>

Intetkjøns — t bliver i visse Tilfælde efter Dialektens Lydregler palatalt (*bree, breet; rötst*); det paavirkes som Pag. 36 antydet til supradental, kakuminal eller palatal Dannelse ved foregaaende Konsonanter af tilsvarende Art.

Stærke Participier og Adjektiver af samme Slags Dannelse har noget flere Former:

	Hankjøn	Hunkjøn	Intetkjøn
Sing.	<i>vakjñj</i>	<i>vakja</i>	<i>vakji</i>
Plur.	<i>vaktne</i>	<i>vaktne</i>	<i>vaktne</i>

En stærk Adjektivbøining med særskilte Dativformer forekommer af Eiendomspronominerne:

	Hankjøn	Hunkjøn	Intetkjøn
Sing. Nom.	<i>miñj</i>	<i>mi</i>	<i>mitj</i>
Dat.	<i>miñdm</i>	<i>miñä</i>	<i>mitj</i>
Plur. Nom.	<i>miine,</i>	<i>miina,</i>	<i>miine</i>
Dat.	<i>miñdm</i> eller <i>miine</i>	i alle Kjøn.	
Tilsvarende:	<i>voorn</i> ¹	<i>voor</i>	<i>vort</i> ¹ .

b. Svagt bœiede. Attributivt stillede har Adjektiverne i den svage eller bestemte Form undertiden — *e* i alle Former,

sædvanlig staar de apokoperede, kfr. foran Pag. 46. Naar Substantivet er underforstaaet, bøies det svage Adjektiv som de svage Substantiver; i Plur. er dog Endelserne ens for alle Kjøen:

	Hankjøn	Hunkjøn	Intetkjøn
Sing. Nom.	<i>lââghin₃</i>	<i>lââgha</i>	<i>lââghe</i>
Dat.	<i>lââgha</i>	<i>lââghæn₃</i>	<i>lââghi</i>
Plur. Nom.	<i>lââghæn₃</i> i alle Kjøen		
Dat.	<i>lââghâm</i> , i alle Kjøen.		

c. Komparationen.

	Posit.	Kompar.	Superl.
a.	<i>stoor</i>	<i>stâit^{re}</i>	<i>stüst</i>
	<i>lang</i>	<i>læ'ngør</i>	<i>længst</i>
b.	<i>ræd₃d</i>	<i>ræd₃dar</i>	<i>ræd₃dast.</i>

Verberne.

I Verbalbøiningen er Analogien løsere og Tilfældene mangfoldigere end i Nominernes. Mine Paradigmer nærme sig derfor noget til almindelige Exempler.

I. Stærke.

1ste Klasse.

Præs. Inf.	Præs. Ind.	Præter.	Præt. partic.
<i>brin₃n</i>	<i>brin₃n</i>	<i>bran₃n</i>	<i>brun₃ni</i>
<i>bit₃t</i>	<i>bit₃t</i>	<i>batt</i>	<i>bun₃din₃</i>
<i>dætt</i>	<i>dætt</i>	<i>datt</i>	<i>dut₃ti</i>
<i>s₃ül²v</i>	<i>s₃ül²v</i>	<i>skal²v</i>	<i>skul²vi</i>
<i>stikk</i>	<i>stikk</i>	<i>stakk</i>	<i>stik₃k₃in₃</i>
<i>tygg</i>	<i>tygg</i>	<i>tågg</i>	<i>tyj₃in₃</i>

Pt. partic. med *u* i Rodstavelsen er uden Sammenligning hyppigst, ogsaa hvor følgende Kons. er *g* eller *k*.

2den Klasse.

Inf.	Præs.	Præt.	Pt. Partic.
<i>dråpå</i>	<i>dreep</i>	<i>draap</i>	<i>dripin₃</i>
<i>bårå</i>	<i>beer</i>	<i>baar</i>	<i>birin₃</i>
<i>stål²å</i>	<i>steel²</i>	<i>staa²</i>	<i>stil²in₃</i>
<i>jåå</i>	<i>jii</i>	<i>gaa</i>	<i>jii</i>

En stor Del Verber, som i Oldnorsk hører til denne Klasse, er kommen hen i andre, især i den næste; saaledes findes ogsaa *droop* i Præt.

	Inf.	Præs.	Præt.	Pt. Partic.
3 Kl.	<i>drâghâ</i>	<i>dreegh</i>	<i>droogh</i>	<i>drijin₃</i>
	<i>gâl²â</i>	<i>jeel²</i>	<i>gool²</i>	{ <i>jul²i</i> <i>gul²i</i>
	<i>svüür</i>	<i>svüür</i>	<i>svoor</i>	<i>sviri</i>
	<i>slââ</i>	<i>slee</i>	<i>sloo</i>	<i>slii</i>
4 Kl.	<i>biit</i>	<i>biit</i>	<i>beet₃</i>	<i>bit₃in₃</i>
	<i>sugh</i>	<i>sugh</i>	<i>seegh</i>	<i>siji</i>
5 Kl.	<i>bryyt</i>	<i>bryyt</i>	<i>brööt₃</i>	<i>bryt₃i</i>
	<i>fryys</i>	<i>fryys</i>	<i>fröös</i>	<i>frysi</i>
	<i>syj</i>	<i>syj</i>	<i>söö</i>	<i>sydi</i>
	<i>fl²yygh</i>	<i>fl²yygh</i>	<i>fl²öögh</i>	<i>fl²yji</i>
6 Kl.	<i>bl²ââs</i>	<i>bl²ees</i>	<i>bl²ees</i>	<i>bl²ââsi</i>
	<i>hal₃l</i>	<i>hæl₃l</i>	<i>hil₃l</i>	<i>hul₃li</i>

Præs. paa — *r* har et ringe Antal af de Verber, som udlyder med Rodvokalen, saaledes f. Ex. *seer* af *sââ*, *døer* af *dæy*.

II. Svage.

1 Kl. Præteritums Endelse sædvanlig — *t*. Mouilleret *g* og *k* hærdes foran det. Endelsen — *d* forekommer efter *v*, men ogsaa der er — *t* det sædvanlige. Efter *gh* og efter Vokal er *d* Endelsen; efter Vokal fordobles den, og Vokalen bliver kort; Pt. Partic. hedder som Præt. Ind. Præs.-Endelsen *e* bortfalder efter enkelt Vokal, men ikke altid efter oldn. Diftong. Exempler:

Inf.	Præs.	Præt.	Præt. Partic.
<i>jømm</i>	<i>jømme</i>	<i>jømt</i>	<i>jømt</i>
<i>pl²æy</i>	<i>pl²æye</i>	<i>pl²øghd</i>	<i>pl²øghd</i>
<i>øø</i>	<i>øø'e</i>	<i>ødd</i>	<i>ødd</i>
<i>roo</i>	<i>roo</i>	<i>rodd</i>	<i>rodd</i>

Præs.-Endelse — *r* findes i et ringe Antal Ord, som udlyder paa Vokal, og oftest ogsaa i disse valgfrit, f. Ex. i *snøer*, *nåår*. *høer* og *kjøer* har i Præt. *höör*, *kjöör*. Pt. Partic. lægger dertil — *t*.

2 Kl. Endelsen — *ja* i Inf. er i denne Klasse sædvanlig borte (kfr. Pag. 45) og dermed mangler det ene Mærke paa Boiningsklassen. I de fleste Ord har Præt. og Partic. antaget Præs.-Stammens Vokal, og dermed falder Klassen næsten sammen med

den foregaaende. Et stort Antal Ord har antaget — *e* i Præsens og saaledes gaaet helt over til den. Typen for de fleste af disse Verber bliver altsaa:

Inf.	Præs.	Præt.	Pt. partic.
<i>dööl²</i>	<i>dööl²</i>	<i>döört²</i>	<i>döört²</i>

Kun nogle faa Verber har beholdt sin gamle „Gjenomlyd“ uden at danne nogen udbredt Analogi, f. Ex.:

<i>späär</i>	<i>spoor</i>	<i>spoort¹</i>
<i>læg</i>	<i>laa</i>	<i>lakt</i>

3 die Klasse er gaaet tilgrunde som Analogi; Bevarelse af dens Bøiningsformer i Overensstemmelse med Dialekten findes kun nogenlunde i

<i>lávå</i>	<i>lvi</i>	<i>levd</i>	<i>levd.</i>
-------------	------------	-------------	--------------

Et Minde om denne Klasse er det vistnok, at et Antal Verber mangler Lighedannelse eller har den valgfri, saasom *gaap* eller *gåpå*, *spaar* eller *spårå*, *vaar*.

4 de Kl. a. Med kort Rodstavelse:

Inf.	Præs.	Præt.	Pt. partic.
<i>småka</i>	<i>småkå</i>	<i>småkå</i>	<i>småkå</i>

b. Med lang Rodstavelse:

<i>kal₃l</i>	<i>kal₃le</i>	<i>kal₃la</i>	<i>kal₃la</i>
<i>kl²ävje</i>	<i>kl²ävje</i>	<i>kl²ävja</i>	<i>kl²ävja</i>

Imperativ af Ord med lang Rodstavelse og Ord af 4de Klasse med kort Rodstavelse lyder som Infin., altsaa *fin₃n₃*, *biit*, *späär*, *kal₃l*, *småkå*, *kl²ävje*. Ved andre Lighedannelser hænder det, at Infin. anvendes, f. Ex. *jårå*, og med foregaaende Nægtelse endog *å* (o: at): *it² å jårå de* = gjør det ikke. Udbredelsen af saadan Imper. op igjennem Dalene har jeg ikke Besked om, men i Melhus synes den gennemført. I Selbu er der ialfald sædvanlig eget Imper. af Lighedannelser, hvilket oftest omtrent svarer til Stammen, f. Ex. *lees* af *låså*; men af *bårå*, f. Ex., bruges oftest *baar* i Imper. En stor Del af dem kan have egen Imper. Plur. paa — *a*, men der er Frihed i Anvendelsen, og Forbindelsen mellem Suffixet og Stammen er vaklende: medens nemlig *draagh* har i Plur. *draàgha*, saa har *hang* i Plur. *hån₃ja*; Analogi fra saadanne Former som sidstnævnte har grebet om sig

til Verber, hvor intet *n* hører hjemme, f. Ex. *taa*, Plur. *tan₃ja*; disse Imper. Plur. paa — *n₃ja* har oftest Nasalering af Endelsen: *han₃jä*.

Præs. Partic. dannes paa — *æn₃n* af Ord med lang Rodstavelse, paa — *än₃n* af dem med kort; sjeldnere anvendes Endelserne — *æn₃es* og *än₃es*: *drek₃kæn₃n* og *drek₃kæn₃es*, *ätän₃* og *ätän₃es*.

Reflexivt dannede Former har i Inf. sædvanlig — *as* og — *äs* men idetmindste af stærke Verber tillige kun — *s*: *fin₃n₃as* eller *fin₃s*, *bü₃as* eller *biss*, *krü₃vas*, *sü₃l²as*, *spü₃ras*, *læggas*.

I Præs. mest — *es*, hvor den reflektive Form ikke har nogen særegen Betydning; saaledes *bü₃tes* i legemlig Forstand, men *biss* overført; *krü₃ves*, *sü₃l²es*, *spü₃res*; Præt. *krü₃ftes*, *spo₃rt¹es*, *kal₃jas*.

B. Tydalen.

Substantiverne.

Medens i Selbu *ll* og *nn* beholder sin *K* vantitet foran Artiklens *n* i forskellige Kasus, og *n* der danner en Bistavelse, saa forlænges her Rodvokalen, og Stavelседelingen falder inde i den: *stä₃äl₃n*, *mä₃æn₃n*. Saaledes er det ogsaa hele Guldalen igjennem. Mouillering af *k* og *g* til *k₃* og *j* i visse Former er i Tydalen usikker; i somme Ord er den afgjort tilstede, i somme ukjendt, i de fleste valgfri; nogle siger „på *veégha*“, andre „på *veéja*“, „*taáke*“ og *taákje*. Den Hjelpevokal *i*, som efter visse Konsonanter knytter Artiklens *n* til Stammen, synes at anvendes i Tydalen som i Selbu. Dog forekommer ogsaa *høø¹vän*, *bøø¹ghän*. Da der ikke er nogen Nasalvokaler, bliver der *a* for *ä* i somme Kasus, og *å* for *ä*.

Dette *a*, som ethvert *a* i Bøiningsendelsen her, er temmelig høit, d. v. s. nærmer sig til *ä*. I Dat. Plur. kan undertiden høres *äm*; sædvanlig syntes jeg, at det var *əm*, ligesom i Østerdalen, men jeg vil for Tydalen hellere sætte *ö*, som en Mellemlyd. Den samme Tvivl gjælder ogsaa Holtaalens Præstegjæld; Folk i Bygderne her anser Vokalen for „*e*“ eller = *ø* i „*sødt*“, ligesom de ogsaa ellers i Regelen er tilbøielige til at antage Vokalen for *ø*, hvor jeg synes at høre kort *ö*. Stammer paa *i* synes at være ringere i Antal end i Selbu.

I. H a n k j ø n s o r d. Nom. Plur. bestemt af a-Stammer og svage Hankjønords har bredere Vokal end i Selbu, *a* eller *ä*: *åå'san_j*.

II. H u n k j ø n s o r d. a-Stammer har bestemt Nom. Plur. — *an_j*. Svage Hunkjønords med Lighedannelse hedder i Nom. Sing. bestemt ligedan som ubestemt (*høsu, lødu*); de, der ikke har Lighedannelse, har anden Bøining end i Selbu :

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>vögge</i>	Nom.	<i>vögga</i>
		Dat.	<i>vöggån_j</i>
Plur.	<i>vöggå</i>	Nom.	<i>vöggån_j</i>
		Dat.	<i>vöggöm.</i>

III. I n t e t k j ø n s o r d. Dat. Sing. har Endelsen *a*.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>bool²</i>	Nom.	<i>boól²e</i>
		Dat.	<i>boól²a</i>
Plur.	<i>bool²</i>	Nom.	<i>boól²a</i>
		Dat.	<i>boöläm.</i>

Adjektiverne.

Bøiningen falder i alt væsentligt som i Selbu. Eiendoms-promominererne *våår* og *dåår* faar ikke — *n* i Nom. Sing. Hankjøn; Dat. Sing. har Endelsen — *e*, og anvendes for alle Kjøn. I Kompar. af Ord som *stoor* er Omlydsvok. en mere normal end i Selbu.

Verberne.

I. De stærke frembyder forskjellige Afvigelser fra Selbus, men Forskjellighederne er spredte undtagen i Pt. Partic., og deri findes en Mængde Sideformer.

1 Kl. har mest *u*, som Selbu: *fun_jni*, men ogsaa *fun_jni*. De mest anvendte Participformer i 2, 3 og 4 Klasse har snarere Vokalen *e* i Rodstavelsen end *i* og *i*: *beri*, *feri*, *bet_ji*. I 5te Klasse findes dels *ö* i Rodstavelsen (*bröti*, *sköti*), dels *u* (*lugh_i*, *fl²ugh_i*). I 6te *bl²esi* ved Siden af *bl²åasi*.

I Partic. mouilleres *g* og *k* ofte, og dermed forandres ofte ogsaa *e* til *i*, *u* til *y*: *viji* ved Siden af *vegi*, *dryk_jk_j* ved Siden af *drukk_i*.

II. Svage Verber. Apokopering er, som foran fremstillet, mindre hyppig baade i Infin. og Præt.; derfor ogsaa — *je* oftere i Infin., især af dem, der bøies som *elska*. — *de* i Præt. er noget hyppigere end i Selbu, især naar *r* og *l*² gaar foran; *d* beholdes ogsaa i Partic.: *fööl²*, *förd²de*, *förd²d*. *rd* bliver da oftest kakuminalt.

Imper. Plur. paa — *a* kan bruges, men maa ikke nødvendig bruges ved Plur. Ex. *taa*, *taaja*. Præs. Partic. paa — *an^j* og — *ån^j*.

C. Holtaalen.

Substantiverne.

I Sing. forsvinder i Aalen og Holtaalen Forskjellen paa stærk og svag Bøining. Hvad man i Tydalen har som stærke Endelser, bruges her ogsaa som svage i Sing. Hjelpevokalen er *ø*. Dat. Plur. har jeg noteret som — *öm* eller som — *øm*, hvilket kun afviger med Hensyn til Virksomhed af Læberne; Indfødte tror snarere, det er *ø* som i *søtt*. Mouillering af *g* og *k* bruges i de øvre Bygder ikke i Substantivbøiningen.

I. Hankjø n. Svage Hankjønsord med lang Rodstavelse saavel som alle stærke faar kun — *n* eller — *øm* i Nom. Sing. bestemt. Den under Tydalen omtalte Kvantitets- og Aksentomflytning gjælder derfor her ogsaa svage Hankjønsord; af de stærke faar man altsaa *kvæ'æl₃n*, *má'an₃*, af svage *grá'an₃*, *skü'urn²*, ligesom søndenfjelds, ja endog *æ'æn₃*, skjønt det i rent Sprog udtales *æn₃de* i ubestemt Form. Lighedannede svage Hankjønsord faar *n₃* i Nom. Sing.; i Dat. Sing. synes der at forekomme baade *stågå* som i Tydalen og *stågøm* (*öm?* *øm?*); Plur. helst *stågå* og Dat. *stågøm*.

II. Hunkjø n. I Aalen og Holtaalen har man ligesom i Tydalen langt oftere *a* og *an₃* i Plur. af Hunkjønsord end i Selbu; ogsaa i Indset synes man at gjøre Overgangen fra Østerdalens — *er* i Plur. gennem overveiende Anvendelse af — *a*. I Dat. Fem. Sing. anvendes Endelsen — *n* ved de svage som ved de stærke og de samme Forhold opstaar saaledes her, som i Nom. Sing. af Hankjønsordene, f. Ex. „*ti på'an₃*“. Flertal har — *å*, bestemt

— *ân₃*, mens det mere blandede Sprog ved Eidet har — *an₃* som i vulgært thronhjæmsk Bymaal.

Singsaas derimod skiller mellem stærke og svage Substantiver, ligesom det ogsaa har fuldstændig Anvendelse af Flertalsdannelsen paa — *i*. Nom. Sing. af svage Hankjønord med lang Rodstavelse har — *in₃*, f. Ex. *gran₃nin₃*, men man har — *ân₃* vexlende med — *en* i svagt Dat. Hunkjøn. De ligedannede Hankjønord har Dat. Sing. paa — *əm*. Hvor *n* skulde føies umiddelbart efter *n₃n* og *l₃l*, sker der Aksent- og Kvantitetsombytning som foran Pag. 56, men efter *l₃l* falder *n* selv bort. Bestemt Form af *kvæl₃l* hedder derfor *kvæ'æl₃*, Dat. Sing. af *sil₃l* hedder *si'il₃*. Den bestemte Endelse i Flertal af dem, der har Plur. paa — *a*, er *æn₃*, omtrent udtalt som i Selbu. Mouillering af *g* og *k* anvendes ikke for Artiklens Skyld, men af *g* forekommer den i Bøiningen alligevel ved Virkning af foregaaende Vokal; *låggh* (Fem.) har f. Ex. i Plur. *lææi* eller *lææ'jær*, *boogh* (Mask.) Pl. *bøøi*.

Adjektiverne.

Egen Hunkjønform i Flertal af det almindelige stærke Adjektiv er mig ikke opgivet i Holtaalens Præstegjæld. Adj. paa — *in₃* kan baade have — *in₃* og — *a* i Hunkjøn Ental. Deres Plur. er paa — *ne* høiere oppe, men i Singsaas paa — *en* med Tostavelsestonelag. Bestemt uden Substantiv bøies Adj. som de svage Subst.: *kviiten*, Plur. *kviitan₃* i Hankjøn i Aalen og Holtaalen, *kviitin₃*, Plur. *kviitæn₃* i Singsaas. Eiendomspronominerne har Dat. Sing. *minje* i alle Kjøn.

Verberne.

I Stærke. De fleste Fortidspartic. i 1ste Klasse har som før *u*: *bun₃din₃*; *fun₃nin₃*, *druk₃ki₃*, men ogsaa *driiki*. Infin. af 2 og 3 Kl. er omtalt under Lighedannelsen. Deres Præs. har sædv. *e* (*feer*, *lees*), men foran *l²* i Singsaas ofte *æ* (*stææl²*, *gææl²*). I Pt. Partic. endnu oftest *e* (eller *i*); især foran *r* og *l²* hyppig *ø* og *ö*; undertiden, men sjelden kan *ø* eller *ö* findes ved andre Konsonanter; *g* og *k* mouilleres sædvanlig, og da bliver ofte et *e* i Rodstavelsen lighedannet med Endelsen *i*. Man har saaledes i

Aalen: *lijji, bijj, itji, lesi (lisi), drepi, beri, sjeri, grevi, kemin,*
 eller *kömin,* *sövi*; i Holtaalen: *el²i* eller *öl²i, færi, göl²i, grevi,*
dregi, drepi, leki (?) svøri; i Singasaas: *børi, itji, lesi, sjeri, stol²i,*
likji, vöggi eller *veji, suvi, øl²i, gø²i, gneji, dreji, grevi*. I 4de
 Klasse *bitji, s²litji* og lignende, i 5te *brøti, skøti*: i 6te *bl²assi,*
 men *lääti*.

II. De svage Verbers Bøining er, naar man bortser
 fra Apokopen, den samme som i Selbu. Endelsen — de i Præt.
 af 1 og 2 Kl. er kanske endnu noget hyppigere end i Tydalen.

Imper. Plur. paa — a findes: *faar, Pl. faara*.

E. Støren.

Substantiverne.

Dat. Plur.s Endelse er — *öm*, men i Annexet Horg —
om. Mouillering af g og k finder ikke Sted. Hjelpevokal foran
 n er ikke *i*, men *ə* (eller *e?*) som i Holtaalen. Som ellers i
 Guldalen Kvant. og Aksentskifte ved n og l foran Artiklen:
så'ån, fæ'æl₃n (thi *n* falder dog ikke bort som i Singasaas).

I. Hankjønord. a. Stærkt bøiede.

1. Stammer paa a.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>åås</i>	Nom.	<i>åå's'n</i>
		Dat.	<i>åå'sa</i>
Plur.	<i>ååsa</i>	Nom.	<i>ååsan₃</i>
		Dat.	<i>ååsöm</i>

2. Stammer paa i.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>lætt</i>	Nom.	<i>læ'tt'n</i>
		Dat.	<i>læ'tta</i>
Plur.	<i>lætte</i>	Nom.	<i>lættin₃</i>
		Dat.	<i>lættöm</i>

3. Konsonantstammer.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>foot</i>	Nom.	<i>foót'n</i>
		Dat.	<i>foóta</i>
Plur.	<i>føøt</i>	Nom.	<i>føø't'n</i>
		Dat.	<i>foøtöm</i>

b. Svagt bøiede.

1. Med kort Rodstavelse.

	Ubestemt	Bestemt
Sing.	<i>påså</i>	<i>påsån₃</i> <i>påsåm</i>
Plur.	<i>påså</i> (eller <i>påså'a</i>)	<i>påså'an₃</i> <i>påså'öm</i>

2. Med lang Rodstavelse.

	Ubestemt	Bestemt
Sing.	<i>skū'ul²</i> (eller <i>skūul²ə</i>)	<i>skūul²in₃</i> <i>skūul²am</i>
Plur.	<i>skūul²a</i>	<i>skūul²an₃</i> <i>skūul²öm</i>

Fra Apokoperingen i den ubestemte Form skriver det sig, at f. Ex. *bå'tt'n* her bøies svagt, fordi Stammens egen Form i dette Ord paabød den Deling af Aksenten, som hører til ved ubestemt Form af et svagt Substantiv med lang Rodstavelse.

II. Hunkjønord. a. Stærkt bøiede.

1. Stammer paa a.

	Ubestemt	Bestemt
Sing.	<i>k₃ærring</i>	Nom. <i>k₃ærringa</i> Dat. <i>k₃ærringen</i>
Plur.	<i>k₃ærringa</i>	Nom. <i>k₃ærringan₃</i> Dat. <i>k₃ærringöm</i>

Der findes ogsaa Flertalsdannelse paa — ja: *kl²vvv*, Pl. *kl²vvja*, — *jan₃*, — *jöm*; *kl²vvve* bruges som Sideform i Plur.

2. Stammer paa i.

	Ubestemt	Bestemt
Sing.	<i>bjøhrk</i>	Nom. <i>bjø'hrka</i> Dat. <i>bjø'hrken</i>
Plur.	<i>bjøhrke</i>	Nom. <i>bjøhrkin₃</i> Dat. <i>bjøhrköm</i>

3. Konsonantstammer.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>stäng</i>	Nom.	<i>stá'nga</i>
		Dat.	<i>stá'ngən</i>
Plur.	<i>stæng</i>	Nom.	<i>stæ'ngən</i>
		Dat.	<i>stängöm</i>

Scagt bviede.

a. Med kort Rodstavelse.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>stuvu</i>	Nom.	<i>stuvu</i>
		Dat.	<i>stuvun₃</i>
Plur.	<i>stuvu</i>	Nom.	<i>stuvun₃</i>
		Dat.	<i>stuvum</i>

b. Med lang Rodstavelse.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>ká'an₃n</i>	Nom.	<i>kàn₃na</i>
(eller	<i>kán₃nə</i>)	Dat.	<i>kan₃nön₃</i>
Plur.	<i>kàn₃nö</i>	Nom.	<i>kan₃nön₃</i>
		Dat.	<i>kan₃nöm</i>

I Horg skal *o* indtræde for Størens *ö*. Ligesom blandt Hankjøsordene af tilsvarende Bøining, saaledes er der ogsaa her Ord, som for sine Aksentforholds Skyld har faaet svag Bøining, — ja, Ordene for „Søster“ og „Datter“ har havt den Skjæbne videre omkring, end Analogien hjemlede det, idetmindste over hele den her omhandlede Dialektgruppe. I Støren følger de de andre svage Hunkjøsord i Overgang til Enstavelsestonelag: *dv'ttər, sö'stər*, bestemt *dv'tra*.

III. Intetkjøsord.

Bøiningen er nøiagtig som opført for Tydalen. De svage Intetkjøsord er for en Del bleven svage Hunkjøsord, og de, som er tilbage, laaner tildels Flertalsformer fra Hankjøn.

Adjektiverne.

Bøiningen som tidligere, men Apokopering er almindeligere. Stærkt Fem. Plur. paa — *a* (*manga*) bruges ved Siden af den apokoperede Form. Adj. og Partic. paa *in₃* har i Fem. — *a*.

Ntr. *e*, Plur. apokoperet: *vaksin₃*, *vaksa*, *vakse*; Plur. *våks'n* (tildels *å*?). Eiendomspron. *vår* har i Soknedalen Nom. Sing. Hankjøn *vån_{3n}*; Dat. Sing. hedder i alle Kjøn *min₃*, *vår* etc. Svage Adj. findes som Attribut med *e*, men med Enstavelsestone. Uden Substantiver bøies de som tilsvarende svage Subst.

Verberne.

I. Stærke. Participiets Intetkjønsendelse er *e*, dog findes nogle paa -- *i*. Meget overveiende i Rodstavelsen er her *ö*. Som Ex. paa 1 kan her anføres *fin_{3n}*, *fan_{3n}*, *fön_{3nin_{3n}}*; *drakk*, *drakk*, *drök_{3k_{3in₃}}*; *dætt*, *datt*, *dötte*; *tygg*, *togg*, *togge*; *söng*, *sång*, *sånge*. I 2 og 3 Klasse har Præsens en noget bredere Vokal end i Selbu og Holtaalen: *bæær*, *s₃æær*, *gææ²*, *k₃ææm*, *sææv*. Den i Størstedelen af dette Præstegjæld vidt drevne Svækkelse af *g* efter Vokal giver Bøiningen et temmelig broget Udseende: *dråvå*, *dræi*, *droou* (diftongisk), *driji*; *våvå*, *væi*, *voou*, *vöve*. I 4de Klasse er i Pt. Partic. *i* herskende i begge Stavelser: *bitji*, *skrikji*, *drivi*. I 5te Klasse: *bryyt*, *brööt*, *brötin₃*; *kryyp*, *krööp*, *kröpe*; *ryyjk*, *röök*, *röke* eller Soknedalen *rökje*; *lyy*, *lvu*, *lvue*.

II. Svage. Expl. paa Præt. med — *t* i Endelsen har man i *sört¹*, (sørgede), *säär²* eller *sählt*, *döört²*; *d* i Suffixet har man i *födjd*, *vödjd*, *levd*, *tagd* eller *tawd*, *pl²vgd* eller *pl²æyd*, *dvgd* eller *dövd* (duede). Det sidste Ord overrasker ved den uventede Præsensform *dövær*. Bortfalden er Endelsen *i*: *spoor*, *tors¹*, *höör*, *kjöör*, *saa*, *laa*. I 4de Klasse er der den vigtige Afvigelse fra de foregaaende Dialekter, at Præs. Ind. ved Verber med lang Rodstavelse har Endelsen — *a*. *kl²v₃vj* har saaledes *kl²v₃vja* baade i Præs., Præt. og Præt. Partic. Da dette ikke er Tilfældet i Melhus, er det aabenbart, at den stærkt brugte Gjennemgangsvei til Orklas Dalføre og endnu vestligere Egne har sat dette Mærke paa Bygdens Sprog. Thi Støren stemmer i denne Henseende med Rennebus Dialekt.

Imper. kan have Plur. paa — *a*: *gakk*, Pl. *gakka*.

Pr. Partic. har Former paa — *n₃* og paa — *n₃des*.

F. Melhus.

Substantiverne.

Dat. Plur.s Endelse er — *âm*. Mouillering af *k* og *g* er meget udbredt, men ikke til blot *k₃* og *j* som paa de øvrige Steder; der opgives ogsaa i somme Kasus Former uden Mouillering, saa der er formodentlig nogen Vaklen.

I. Hankjensord. a. Stærkt bøiede.

1. Stammer paa **a**.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>ståkk</i>	Nom.	<i>stå't₃t₃k₃en</i>
		Dat.	<i>stå't₃t₃k₃a</i>
Plur.	<i>ståkka</i>	Nom.	<i>ståkkan₃</i>
		Dat.	<i>ståkkâm</i>

2. Stammer paa **i** har i Plur. *e*, bestemt Nom. Plur. — *in₃* og Mouillering foran: *bæt₃t₃k₃e* og *bæt₃t₃k₃in₃*; *væd₃d₃je*; *væje*.

3. Konsonantstammer.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>boogh</i>	Nom.	<i>boójen</i>
		Dat.	<i>boója</i>
Plur.	<i>bøø'ghær</i>	Nom.	<i>bøø'ghærn¹</i>
			<i>bøøghâm</i>

b. Svagt bøiede.

1. Med kort Rodstavelse.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>håghå</i>	Nom.	<i>håghân₃</i>
		Dat.	<i>håghâm</i> eller — <i>å'a</i>
Plur.	<i>håghå'a</i>	Nom.	<i>håghå'an₃</i>
		Dat.	<i>håghå'âm</i>

2. Med lang Rodstavelse.

	Ubestemt.		Bestemt
Sing.	<i>tånge</i>	Nom.	<i>tangin₃</i>
		Dat.	<i>tanga</i>
Plur.	<i>tanga</i>	Nom.	<i>tangan₃</i>
		Dat.	<i>tangâm</i>

II. Hunkjønord. a. Stærkt bøiede.

1. Stammer paa a.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>kjærring</i>	Nom.	<i>kjærrin₃na</i>
		Dat.	<i>kjærrin₃nen</i>
Plur.	<i>kjærringa</i>	Nom.	<i>kjærringan₃</i>
		Dat.	<i>kjærringåm</i>

2. Stammer paa i har i Plur. — e, bestemt — in₃ med Mouillering: *bjøhrt₃k₃e*, *bjøhrt₃k₃in₃*, ellers som a-Stammerne.

3. Konsonantstammer.

	Bestemt		Ubestemt	Bestemt	Ubestemt
Sing.	<i>stång</i>	Nom.	<i>stå'n₃na</i>	<i>tåå</i>	<i>tåå'a</i>
		Dat.	<i>stå'n₃nen</i>		<i>tåå'an</i>
Plur.	<i>stæ'n₃n₃r</i>	Nom.	<i>stæ'n₃ner¹</i>	<i>tææ</i>	<i>tæ'æn</i>
		Dat.	<i>stå'ngåm</i>		<i>tåå'am.</i>

b. Svagt bøiede.

1. Med kort Rodstavelse.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>snuru</i>	Nom.	<i>snuru</i>
		Dat.	<i>snurun₃</i>
Plur.	<i>snuru₃a</i>	Nom.	<i>snuru'an₃</i>
		Dat.	<i>snuru'am</i>

2. Med lang Rodstavelse.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>åu</i>	Nom.	<i>åu'a</i>
		Dat.	<i>åu'an₃</i>
Plur.	<i>åu'å</i>	Nom.	<i>åu'an₃</i>
		Dat.	<i>åu'am</i>

III. Intetkjønord.

	Ubestemt		Bestemt
Sing.	<i>pl²agg</i>	Nom.	<i>pl²åd₃d₃je</i>
		Dat.	<i>pl²åd₃d₃je</i>
Plur.	<i>pl²agg</i>	Nom.	<i>pl²åd₃d₃ja</i>
		Dat.	<i>pl²åggåm</i>

De svage Intetkjønord er mest bleven Hunkjøn.

Adjektiverne.

Hunkjønnsform i Plur. synes ukjendt; Plur. paa — *e* gives endnu. Adj. paa — *in₃* er sjeldne, de har sædvanlig ligesom stærke Pt. Partic. kun — *e* i alle Kjøen og Tal. *bl²yy'in₃*, *gæal²in₃* har ingen egen Hunkjønnsform. Den substantiviske Bøining af svage Adj. har i Hunkjøn Nom. Flertal paa — *ån₃* som Substantiverne, men Intetkjøn paa — *an₃*, laant fra Hankjøn. Eendomsprominerne i Dat. Sing. *min₃*, *våår* etc.

Verberne.

I. Stærke. Pt. Partic. har sædvanlig Endelsen — *e*. *g* mouilleres til *j*, *gg* til *d₃d₃j*, *k* til *t₃k₃* og *kk* til *t₃t₃k₃*. I 1ste Klasse mest *o* som Rodvokal i Partic.: *fon₃ne*, *vohl₃te*, men *tygg*, *tågg*, *tåd₃d₃je*; *søng*, *sång*, *sån₃ne*. I 2 og 3 Klasse Præs. paa *æ* *dræagh*, *fæær*; i Annexet Flaa og endel af Hovedbygden *dræi*; i Pt. Partic. — *e*: *drepe*, *bere*, *vere*, *ete*, *veve*, *veje*, *greve*, *ferer*. Præt. i 4de Klasse *ee*: *beet*, *seegh*, *sveek*; undertiden *æi*: *stæi*, *væi*, *vræi*. Partic. i denne Klasse sædv. *e*: *seje*, *steje*, *rede*, tildels *i*: *svit₃k₃i*, *skrit₃k₃i*. I 5te Præt. *æu*: *bæu*, *bræut*, *fl²æu*; i Partic. *ø*: *bøde*, *strøt₃k₃e*, *fl²øje*. I 6te Kl. Præs. *bl²ææs*, Partic. *bl²eese*, *greete*, *leete*.

II. Svage. Præterita paa — *t* er fuldt saa overveiende over dem paa — *d* som i Selbu. Tilsyneladende borte er Endelsen — *de* i *spool²*, *smool²*, *kæul²*, *hæul²*, *saa*, *haa*, *laa*; Partic. *smoort²*, *hæurt²*. I 4de Klasse er Præs. endelsen — *e*, ikke — *a* som i Støren.

Imper. Plur. paa — *a* synes ukjendt. Da Imper. som oftest lignede Inf., antog man dette som Bydeform, ogsaa hvor Inf., men ikke Verbalstammen, havde Lignedannelse; man siger ikke alene *lævå* for „lov“, men ogsaa for „lev“; man har *såvå* *dråghå* o. s. v. i Imper. Sing.

For at man lettere skal kunne identificere sig Exemplerne tilføies her et Glossar over mindre let gjenkjendelige Ord, der ikke er oversatte i Texten.

- ââtâ* se *âtâ*.
ââtvärâ, v. advare.
âdâ, v. vrimle, krybe.
âtâ, v. æde, spise.
âvâ, adv. ovenfor.
âvâbââr, m. Nedbør.
baa, v. bade.
baaka, v. bage.
bwrâ se *bârâ*.
bwrs¹, *bwrs¹e*, f. Bøsse.
bâkâ, v. bage.
bârâ, v. bære.
bâtâ, m. Bid, Mundfuld.
bâ'tt'n, m. Bund.
beenspö^lu, f. Benpibe.
beére, adj. komp. bedre.
beje, v. bede.
biji, v. pt. partic. bedet.
bl²aa, v. blade.
bl²ââs, v. blæse.
bl²istre, v. fløite.
bl²yj'in₃, adj. undselig.
boogh, m. Bov.
boor, *bool²*, n. Bord.
boso, f. Leie af slet, især uordentlig, Beskaffenhed.
brânâ, m. Brand, Svie, Liden- skab.
brustuuk, m. Vest.
bærre, *bære*, adv. 1. blot; 2. rent ud.
büvfütt, adj. barbenet.
böhrk, f. Birk.
börâ, se *bâra*.
boö'ghön, best. nom. pl. m. Bovene.
boölkua, best. nom. s. f. Bjælde- koen; *boölsö'ön*, Bjeldesauen og *boölsö'lamba* (best. dat. s. n.) dens Lam.
daarn², best. nom. s. m. Dalen.
dal²a, m. Speciedaler.
dânâ, v. drømme.
dravvel², m. en vis Ret af kogt Melk.
drâgâ, *drâghâ*, v. drage.
drâpå, m. Draabe.
drâpå, v. dræbe.
drâwâ, se *drâgâ*.
drekken₃n, *drekken₃es*, v. præ- part. drikkelig.
dughur, *dugul²*, m. Formiddags- eller Middagsmaaltid.
duugh, v. due.
duwur se *dughur*.
dööl², v. dølge.
e, pron. jeg.
ceren₃, (rettere *ceræn₃*) n. Ærinde.
ceta, v. spise.
el²i, v. pt. partic. opfødt.
es, pron. pl. os.
ou, f. Øie.
faldê, v. fastsy den ombøiede Kant paa Tøi.
fârt'â'nâ, v. fortinne.
feela, best. dat. s. n. Fjeldet.
feer, n. (f?) Fjær.

- fil*₃, adv. formodentlig, vel.
fl²ätt'n, v. blive flad.
fl²ughu, f. Flue.
fl²yt₃t, fl²öt₃te, v. flytte.
frama, adv. foran.
fröö'o, frö'o, f. Skun.
fyry, præp. foran.
fæ₃le, v. falde.
fory, fari, ferrö, se *fyry*.
fööl², v. følge.
galk, v. imper. sing. gaa.
göl²å, gål²å, v. gale.
gåmä, m. Fornøielse.
gåså, v. dampe.
gåvå, m. Gave.
gnåghå, v. gnave.
gråvå, v. grave.
gææl²in₃, adj. gal, urigtig.
hagul²u, hægöl²u, f. Havgule, en
 tør Vestenvind om Sommeren.
hal₃le, hal₃l, holde.
hang, v. imper. s. hæng.
han₃nsåmä, v. behandle, haand-
 tere.
håå, v. have.
håghå, m. Gjærde.
håmår, m. Hammer.
hånå, m. Hane.
hå'n₃da, best. nom. s. f. Armen.
håvål₃, n. Væversylle.
hemmel, m. Himmel.
hæu, n. Hoved.
hóklær, v. krympe sig, skjælve
 af Kulde.
hommel², m. Humle (Planten).
hommel², f. Humlebi.
- hón₃n'n*, best. nom. s. m. Hunden.
hosö, f. Strømpe.
hughu, hugu, n. Hoved.
huku, f. Hage.
humul², m. rundagtig Sten.
husu, hösö, f. Strømpe.
hyl₃yl₃, m. Haseled.
hæn₃, pron. han.
hæs₃s₃, v. hænge Hø til Tørring.
hovil₃, m. Hovel.
høøøn, best. pl. f. Hovene.
höö, n. Hoved.
hæyk₃æmbe, f. Hødot.
iile, adv. ilde.
iine, adv. inde.
it₃t, it₃te, in₃t, adv. ikke.
ivi, præp. over.
jvrå, v. gjøre.
jåå, v. give.
jådår, m. 1. vævet Kant paa Tøi.
 2. Udvækst, hvor der har væ-
 ret skaaret i Træstammer.
jårå, jår, v. gjøre.
jee, pron. jeg.
jenn, adv. gjerne.
jurugh, adj. som er tidlig oppe
 om Morgenens.
jutul₃, jutul², m. Tosse, kun som
 Skjældsord.
jæ'nsvuku, f. St. Hanstid.
jæn₃n, jæn₃ne, jææne, adv.
 gjerne.
jømm, v. gjemme.
jorå se *jårå*.
kaaku, f. Kage.
kaave, v. 1. gjøre store Bevæ-

- gelsler med Armene lidt
høit oppe; 2. stræve.
- knâ, kânâ, f.* Kone.
- kâpâr, n.* Kobber.
- kârs'le, v.* sætte Kors.
- kâvâ, se kaave.*
- kâuîghâ, num.* tyve.
- k ævvel², n.* rund Stok: 1. til
Bagning; 2. til at sætte i
Munden paa Kid.
- kâüräl₃, kâeræl₃, n.* 1. Osteform.
2. To Bøtter Vand (den
Mængde nemlig, der bæres
paa én Gang).
- kl²ävje, kl²ørje, kl²vuj, v.* lægge
Kløv paa.
- kl²vuv, f.* Kløv.
- knakk, m.* Skammel, Krak.
- knââ'e, knâdâ, f.* Portion af Deig.
- knâdâ, v.* knade.
- knöö'â, knö'ö se knââ'e.*
- kômmer, m.* Rakle, Blomsterstand
paa visse Løvtrær.
- krÿtÿr, krötÿr, krötÿr, n.* Hus-
dyr, Fæ.
- krææv, krüäv, v.* kræve.
- krötu, f.* Levninger, naar man
har smeltet Talg.
- kumul² se kômmer.*
- kupul², m.* rundagtig Sten.
- kömuür, se kômmer.*
- laakan₃, laaken₃, n.* Lagen.
- laave, v.* hænge ned.
- lââgh, f.* liggende Træstanme.
- lââgh, adj.* lav.
- läâte, v.* give Lyd, lyde.
- läså, v.* læse.
- lävâ, v.* 1. leve. 2. love.
- leki, v. pt. partic.* lækket.
- lijje, v.* ligge.
- lijji, v. pt. partic.* ligget.
- likÿi, se leki.*
- ludu, f.* Lade.
- lughumt, adv.* passende.
- luku, f.* Luge.
- lyy, v.* lyve.
- lænÿje, adv.* længe.
- lætt, m.* Farve.
- lö'â, m.* Ljaa.
- lødu, löö'â, lö'ö se ludu.*
- mâ'an₃, best. nom. s. m.* Manden.
- manga, adj. f. plur.* mange.
- mâ'âe, mâdâ, m.* Tømmergaffel
(et Tømmermandsredskab).
- mâghâ, m.* Mave.
- mâkâ, m.* Mage.
- mânâ, v.* bevæge sig fremad.
- mâså, m.* Mos.
- mâvâ se mâghâ.*
- mykÿy, mytÿkÿy, adj.* meget.
- mösu, f.* Valle.
- naasaboro, f.* Næsebor.
- naghel², m.* Nagle.
- navvel², m.* Navle.
- növâ, nâvâ, m.* Næve.
- nâvâr, m.* Naver, Bor.
- ni, præp.* ned i.
- nijje, num.* ni.
- nykÿyl₃, nytÿkÿyl₃, m.* Nøgel.
- növvell², f.* Prop i Bunden af en
Baad.
- pa'an₃, best. dat. sing. f.* Panden.

- paar*, v. parre.
påså, m. Pose.
pl²agg, n. Klædningsstykke.
pun₃, *pun₃di*, præp. under.
ran₃nsåká, v. randsage.
røvå, m. Strimmel, lidet Stykke.
råghå, m. Topmaal.
ristil₃, m. Kniv paa Plogen.
rikö, *ruku*, f. Skovl.
ræi, v. præt. ind, red.
rængte, v. præt. ind. regnede.
røort¹e, v. præt. ind. udrørte,
 „vendte“ Hø, der laa til Tørring
röt¹t, adj. n. rødt.
saaghe, v. sage.
sov, adv. saa.
sål²å se *sål²å*.
sovå, v. sove.
såå, m. en Sort større Vandkar.
så'an, best. nom. s. m. Sønnen.
sååvå, v. sove.
sål²å, m. Sæle.
såmår, m. Sommer.
sååtå, m. fladt eller bart Sted imel-
 lem Ujævnheder.
selj, f. Silje.
sø, adv. saa.
sik₃i, *sik₃k₃e*, v. sidde.
sugh, v. sive.
sjipp², v. bringe i Ulave.
sjuru, f. Sigd.
sjæal², v. skille.
sjømt, lade noget sees glimtvis.
sjørå, v. skjære.
sjöö'ghe, num. syv.
sjööl², v. skylle.
- skukul²*, m. Skaglestang.
skuül²e, *skü'ul²*, m. Skolelærer.
s²lv'n, m. Slæde.
s²lää, *slää*, v. slaa; *s²loö i*, be-
 gyndte.
slää'e, *s²lä'å*, m. Slæde.
slughu, f. Pleiel.
småká, v. smage.
smord²e, v. præt. ind. smurte.
snåpå, m. Snip.
snuru, *snøru*, f. Snare.
snoor, v. præs. ind. sner.
spånå se *spånå*.
spørja, v. spørge.
spånå, m. 1. Sugevorte hos Dyr.
 2. Spind.
spijil₃, m. Speil.
spil₃der, f. flad Stikke af Træ.
spó'ol², *spoor*, v. præt. ind.
 spurgte.
spudu, f. Brødstikke.
späüv, *spæær*, v. spørge.
spæær, v. pr. ind. spørger.
stakal₃, m. Person af Hankjøn.
stakar, m. Stakkel.
stüål²å se *stål²å*.
stägå, m. Stige.
stäl²å, v. stjæle.
stång, f. Stang.
stik₃il₃, m. Benet i Smallæggen,
 overført om lange, tynde
 Gjenstande.
studu, f. Støtte.
stughu, *stugu*, f. Stue.
stughur, m. en egen Sort Van-
 trivning af Grantræet.

- stupul*², m. Klokkehus paa Kirke;
 overført: stiv, legemlig klod-
 set Person.
- stuvu* se *stughu*.
- styk₃k₃e*, *styk₃k₃y*, *stok₃k₃*, *styt₃t₃k₃*,
 n. Stykke.
- stæi*, v. præt. ind. steg.
- stää're*, adj. komp. større.
- støe*, *stø'ø*, f. Støtte.
- stööre*, v. være klodset.
- sumul*², f. Hunren.
- svåå'ø*, *svådå*, m. hudløst Sted.
- svul²u*, f. Svale.
- svüür*, v. sværge.
- svöl²u* se *svul²u*.
- syy*, v. syde.
- sæi*, v. si ge.
- sæel²*, v. sælge.
- süürt²*, *sühlt*, v. præt. ind. solgte.
- sömm*, v. svømme.
- söng*, *söng*, v. synge.
- sönu*, f. Sene.
- sörr*, v. surre.
- sönö*, f. Sene.
- söyte*, v. præt. ind. suste.
- söæv*, v. præs. ind. sover.
- tagd*, *tawd*, v. præt. ind. tiede.
- tåå*, v. tage.
- tåmåsfinger*, n. Tommelfinger.
- tånår* se *tonor*.
- teænest*, f. Tjeneste.
- tijj*, v. tie.
- tijje*, num. ti.
- tistil₃*, m. Tidsel.
- tonor*, m. haard Ved af krum-
 voksen Gran.
- too*, v. præt. ind. tog.
- tors¹*, v. præt. ind. turde.
- trål₃lröö'ø* se *træl₃lrudu*.
- tréa*, num. tre.
- træl₃lrudu*, f. en vis Sygdom,
 især hos Heste.
- tröske*, v. tærskede.
- tröö'ø*, f. Trædebræt.
- tvørul₃*, *tyryl₃*, m. Kjernestang.
- tyk₃k₃e*, v. synes.
- tæmmje*, *tæmme*, v. tæmme.
- tödör*, *tø'ør*, m. Tiur.
- töril₃*, *törul₃* se *tvørul₃*.
- töö²*, v. taale.
- udu*, f. Hvirvel i Vand.
- vaar*, v. vare.
- vaaru*, f. Vare.
- vak₃in₃*, adj. vaagen.
- vaksin₃*, adj. voksen.
- vöör* se *vårå*.
- våå*, *vådå*, v. vade.
- vå'mba*, best. nom. s. f. Vommen.
- vårå*, *vår*, v. være.
- våtå*, m. Varde.
- våvå*, v. veie.
- veegh*, m. Vei.
- viiäte*, f. Vidde, stor Strækning.
- vilja*, m. Vilje.
- vikö* se *vuku*.
- vil₃lar*, adj. komp. bedre.
- vohlte*, v. pt. part. væltet.
- vræi*, v. præt. ind. vred.
- vuku*, *vyjku*, f. Uge.
- væ₃d₃je*, m. pl. ubest. Vægge.
- væje*, m. pl. ubest. Veie.

<i>vænn</i> , v. vænne.	<i>ølder</i> , f. Firben, Øgle.
<i>vørå</i> , v. være.	<i>ølløv</i> , num. elleve.
<i>vöd₃d</i> , v. præt. ind. vadede.	<i>øvi</i> , præp. over.
<i>vögge</i> , f. Vugge.	<i>øvju</i> , f. Evje.
<i>völ²möl²</i> , n. Vadmel.	<i>øø</i> , v. ødsle.
<i>yy^le</i> , v. hyle.	<i>øø^lø</i> se <i>ølder</i> .
<i>æ₃de</i> , v. ilde.	<i>öl²i</i> , v. præt. part. opført.
<i>æn₃de</i> , m. Ende.	<i>öl²völ²</i> , f. Alvor.
<i>ææta</i> , v. spise.	<i>öö²ø</i> , f. Hvirvel i Vand.
<i>äppel²</i> , f. Æble.	<i>ööghæ</i> , n. Øie.

Rettelser.

<i>lj</i> , allesteds hvor det forekommer, læs <i>lj₃</i>				
<i>sj</i> , — — — — — <i>s₃</i>				
Side 39 Linie 5 f. o.	Dette —	*l é a læs	Dette *l é a	
— 39 „ 12 f. o.	<i>aatvårá</i> .	-	<i>ååtvårá</i> ,	
— 40 „ 7 f. o.	(støtte)	-	(Støtte)	
— 40 „ 12 f. n.	<i>gåmã</i>	-	<i>gåmã</i>	
— 42 „ 10 f. o.	Hankjøsordene	-	Hunkjøsordene	
— 43 „ 4 f. n.	<i>jukul²</i>	-	<i>jutul²</i>	
— 45 „ 7 f. n.	(N y gla) Aasen)	læs	(N y gla, Aasen)	
— 46 „ 6 f. n.	<i>tømme</i>	-	<i>tømme</i>	
— 48 „ 1 f. o.	<i>læ'æng</i>	-	<i>læ'æng</i>	
— 51 „ 15 f. n.	(<i>vuku</i>) (<i>vukuin₃</i>)	-	(<i>vuku'i</i>) (<i>vuku'in₃</i>)	
— 57 „ 18 f. o.	<i>boolöm</i>	-	<i>bool²öm</i> .	
